

„Școala incluzivă – o școală pentru fiecare”

Cofinanțat prin
programul Erasmus+
al Uniunii Europene

Școala Gimnazială „Constantin Gh. Marinescu”

Galați

GHID DE BUNE PRACTICI

ȘCOALA INCLUZIVĂ – O ȘCOALĂ PENTRU FIECARE

Coordonator:

Prof. Tobiasș Silvia-Daniela

Autori:

Prof. Florescu Aurelia

Prof. Huțanu Ana-Viorica

P.î.p. Lazăr Luminița

P.î.p. Morun Valentina

P.î.p. Perju Nicoleta-Gina

Prof. Roman Cristian-Ion

P.î.p. Simionescu Marinela

P.î.p. Tăbăcaru Elena-Laura

Prof. Vasile Mihai

GHID DE BUNE PRACTICI „ȘCOALA INCLUZIVĂ – O ȘCOALĂ PENTRU FIECARE”

Realizat în cadrul proiectului ERASMUS+ de mobilitate în domeniul educației școlare

Număr de referință: 2017-1-RO01-KA101-036904

Perioada de desfășurare: 1 septembrie 2017 – 30 iunie 2019

<http://erasmus.scoala2galati.ro/>

Materialele din acest ghid sunt realizate cu sprijinul financiar al Comisiei Europene. Conținutul acestora reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care conținutul informației va fi folosit.

CUPRINS

Cuvânt înainte	4
Bune practici în crearea politicilor incluzive	6
Învățare și educare prin joc	20
Integrarea prin joc a copiilor cu CES	28
Jocul – instrument de evaluare	34
Copiii verzi	37
Esferodinamia și combaterea absenteismului școlar	39
Învățarea prin cooperare	41
Exemple de activități și bune practici la clasele primare	45
Incluziunea copiilor cu dificultăți de învățare	48

CUVÂNT ÎNAINTE

Ghidul de bune practici „Școala incluzivă – o școală pentru fiecare” este produsul final al proiectului Erasmus+ cu același nume, desfășurat în Școala Gimnazială „Constantin Gh. Marinescu” din Galați, în perioada 1 septembrie 2017-30 iunie 2019.

Proiectul Erasmus+ „Școala incluzivă – o școală pentru fiecare” este un proiect de mobilitate în domeniul educației școlare, prin intermediul căruia zece cadre didactice din școala noastră, cinci profesori învățământ primar și cinci profesori pentru clasele gimnaziale, au participat la trei cursuri de formare Erasmus+ în domeniul educației incluzive, desfășurate în trei țări europene diferite, ceea ce a condus la o deschidere europeană mai largă a școlii noastre. Totodată, desfășurarea cursurilor în limba engleză și folosirea în cadrul acestora a platformelor digitale și tehnologiilor moderne a contribuit la dezvoltarea competențelor lingvistice și digitale ale cadrelor didactice participante.

Proiectul a pornit de la nevoia școlii noastre de a deveni o școală incluzivă, o școală pentru fiecare dintre elevii noștri, de la clasa pregătitoare până la clasa a VIII-a, fie că sunt supuși riscului de excluziune socială din cauza dificultăților financiare, fie că provin din familii în care unul sau ambii părinți sunt plecați la muncă în străinătate, fie că provin din familii din Republica Moldova stabilite în țara noastră sau provin din familii mixte, fie că sunt elevi cu cerințe educaționale speciale.

Cursurile de formare Erasmus+ incluse în acest proiect au fost alese astfel încât să conducă la realizarea obiectivelor proiectului, respectiv crearea unui program de pregătire suplimentară și asistență psihopedagogică pentru elevii din grupul țintă și diminuarea absenteismului școlar pentru elevii proveniți din medii defavorizate și din familii migrante, după cum urmează:

1. „Inclusive teaching, family and social counseling for disadvantaged students and in order to prevent the early dropout”, 27 noiembrie – 2 decembrie 2017, Vasto, Italia. Participanți: profesor învățământ primar Perju Nicoleta-Gina și profesor limba română Vasile Mihai
2. „Creative methods in special needs education”
 - 18-24 februarie 2018, Barcelona, Spania. Participanți: profesor învățământ primar Morun Valentina, profesor limba engleză Roman Cristian Ion și profesor matematică Tobiaș Silvia-Daniela.

- 30 septembrie – 6 octombrie 2018, Larissa, Grecia. Participanți: profesor educație tehnologică Huțanu Ana-Viorica, profesor învățământ primar Lazăr Luminița și profesor învățământ primar Simionescu Marinela.
3. „Designing Inclusive Educational Environments”, 2-7 iulie 2018, Nafplio, Grecia. Participanți: profesor matematică Florescu Aurelia și profesor învățământ primar Tăbăcaru Elena-Laura.

Cunoștințele și deprinderile căpătate în urma participării la aceste cursuri au fost implementate la clasele primare și gimnaziale, după cum urmează: la clasele primare și gimnaziale cu elevi proveniți din familii migrante sau mixte sau din medii defavorizate, începând din ianuarie 2018; la clasele gimnaziale cu elevi cu cerințe educaționale speciale, începând din aprilie 2018; la clasele primare cu elevi cu cerințe educaționale speciale, începând din noiembrie 2018.

Întreaga derulare a proiectului: selecția participanților, desfășurarea cursurilor, implementarea acestora în școala noastră, diseminarea proiectului și a cursurilor se regăsește pe blogul dedicat <http://erasmus.scoala2galati.ro/>.

Prezentul ghid conține articole scrise de participanții la cursurile de formare Erasmus+ incluse în proiect, articole ce abordează noțiuni teoretice referitoare la incluziunea școlară, la importanța folosirii jocului în activitatea didactică pentru realizarea unei clase incluzive și a unei școli incluzive, precum și articole descriind implementarea la clasă a cursurilor, exemplificări ale activităților desfășurate în implementarea cursurilor la clasă. Ghidul se încheie cu un articol ce conține o cercetare asupra modului în care este privită de către elevi, părinți, profesori, integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă și modul în care se poate realiza incluziunea acestora atât în școală, cât și în societate.

Ne dorim ca prin publicarea acestui ghid să oferim unui număr cât mai mare de cadre didactice încrederea să abordeze cu curaj și deschidere problemele integrării și incluziunii, pentru crearea unui climat propice unei educații de calitate.

Considerăm că prin participarea la acest proiect, școala noastră și-a atins dezideratul de a deveni o școală incluzivă – o școală pentru fiecare.

Coordonator proiect,
Prof. Tobiaș Silvia-Daniela

BUNE PRACTICI ÎN CREAREA POLITICILOR INCLUZIVE

Prof. Florescu Aurelia

INDEXUL INCLUZIUNII ȘCOLARE

Dimensiunile de bază ale educației incluzive pot fi identificate, evaluate și interpretate cu ajutorul instrumentului denumit „Indexul incluziunii școlare”. Acesta a fost elaborat în Marea Britanie, de Tony Booth și Mel Ainscow, prin colaborarea, pe o perioadă de 3 ani, cu diverși specialiști experimentați în promovarea implementării educației incluzive în școli (cadre didactice, părinți, pedagogi, cercetători și reprezentanți ai unei organizații a persoanelor cu dizabilități). Prima versiune publicată a apărut în anul 2000, iar cea de a doua - în 2002.

Indexul incluziunii școlare poate fi aplicat integral sau parțial, deoarece acesta nu este o alternativă care să urmărească creșterea performanțelor școlare, ci, mai degrabă, un set de orientări destinate să sprijine comunitățile școlare și membrii acestora (manageri, cadre didactice, copii, părinți) în eforturile lor de edificare a școlilor incluzive.

Conform Indexului incluziunii școlare – trei dimensiuni definesc școala incluzivă, cele 3 dimensiuni constituind orientări de bază și criterii de evaluare a nivelului de dezvoltare a școlii incluzive: culturile, politicile și practicile.

A. culturile incluzive (concepții, atitudini, tradiții, obiceiuri) - asigură crearea și promovarea incluziunii; dezvoltarea valorilor incluzive, împărtășite de întreaga comunitate școlară, determină schimbări importante pe celelalte dimensiuni.

B. politicile incluzive - vizează modul în care școala este condusă și planurile de a o modifica; antrenează toți participanții la actul educațional să devină promotori activi ai incluziunii; oferă repere pentru strategii clare, care orientează comunitatea școlară și membrii acesteia spre dezvoltarea incluziunii reale, de calitate.

C. practicile incluzive – se referă la ceea ce este învățat și predat și modul cum decurge învățarea și predarea.

Fiecare dimensiune este împărțită în două secțiuni, pentru a centra atenția asupra a ceea ce trebuie făcut în scopul creșterii capacității de învățare și a participării școlare. Împreună, ele oferă un cadru de referință pentru a structura planul de dezvoltare școlară și pot deveni componente ale acestuia. Este bine ca școlile să se asigure că se îndreaptă practic înspre realizarea acestor dimensiuni.

Dimensiuni și secțiuni ale Indexului incluziunii școlare

DIMENSIUNEA A: Crearea culturilor incluzive

Secțiunea A.1 Consolidarea comunității

Secțiunea A.2 Stabilirea valorilor incluzive

DIMENSIUNEA B: Producerea politicilor incluzive

Secțiunea B.1 Dezvoltarea școlii pentru toți

Secțiunea B.2 Organizarea suportului pentru diversitate

DIMENSIUNEA C: Desfășurarea practicilor incluzive

Secțiunea C.1 Dirijarea învățării

Secțiunea C.2 Mobilizarea resurselor

Dimensiunile și indicatorii incluziunii pot fi și sunt aplicați cu succes în procesul de evaluare și autoevaluare a gradului de dezvoltare a incluziunii într-o unitate școlară. Fiecare indicator este conectat la niște întrebări care îi definesc sensul, specifică direcțiile de explorare, declanșează reflecția și dialogul și încurajează întrebările suplimentare.

Dimensiunile și secțiunile:

Structurează planul de dezvoltare.

Indicatorii:

Ajută să vă concentrați asupra domeniilor pe care doriți să le schimbați.

Întrebările:

Ajută la efectuarea unei analize detaliate în profunzime, pentru a detecta și a aborda problemele dificile

Exemple de indicatori

DIMENSIUNEA A: Crearea culturilor incluzive

A.1 Consolidarea comunității

A.1.1. Fiecare se simte bine primit în școală.

A.1.2. Elevii se ajută unul pe altul.

A.1.3. Membrii personalului colaborează.

A.1.4. Personalul și elevii se respectă unii pe ceilalți.

A.1.5. Există un parteneriat între personal și părinți/ aparținători.

A.1.6. Personalul didactic și pedagogii muncesc bine împreună.

A.1.7. Toate comunitățile locale sunt implicate în școală.

A.2 Stabilirea valorilor incluzive

A.2.1. Așteptările sunt mari pentru toți elevii.

A.2.2. Personalul didactic, pedagogii, elevii și părinții/apartinătorii împărtășesc filozofia incluziunii.

A.2.3. Elevii sunt prețuiți în mod egal.

A.2.4. Personalul și elevii se respectă atât pentru calitatea de ființe umane, cât și pentru rolul îndeplinit în școală.

A.2.5. Personalul caută să înlăture barierele în învățare și participare în toate aspectele ce țin de școală.

A.2.6. Școala se străduiește să reducă toate formele de discriminare.

DIMENSIUNEA B: Producerea politicilor incluzive

Secțiunea B.1 Dezvoltarea școlii pentru toți

B.1.1. Modalitățile de angajare și de promovare a personalului sunt corecte.

B.1.2. Toți noii angajați sunt ajutați să-și găsească locul în școală.

B.1.3. Școala îi acceptă pe toți elevii din circumscripția sa.

B.1.4. Școala se preocupă să organizeze condiții de accesibilitate tuturor persoanelor.

B.1.5. Toți elevii noi sunt ajutați să-și găsească locul în școală.

B.1.6. Școala se preocupă să organizeze grupuri de predare-învățare astfel încât toți elevii să se simtă valorizați.

Secțiunea B.2 Organizarea suportului pentru diversitate

B.2.1. Toate formele de sprijin sunt coordonate.

B.2.2. Activitățile de perfecționare a personalului ajută cadrele didactice să răspundă diversității nevoilor elevilor.

B.2.3. Atitudinile și măsurile privind copiii cu „nevoi educaționale speciale” sunt incluzive.

B.2.4. Se folosesc toate instrumentele legale pentru a reduce barierele în învățare și participare ale tuturor elevilor.

B.2.5. Se acordă sprijin elevilor care au altă limbă maternă decât limba română Promovarea educării și a participării tuturor copiilor la învățământul de masă.

B.2.6. In sprijinul oferit copilului sunt coordonate aspectele de comportament, de adaptare curriculară și de sprijin în procesul învățării.

B.2.7. Presiunile pentru excludere din motive disciplinare sunt scăzute.

B.2.8. Barierele in învățare sunt reduse.

B.2.9. Violența de limbaj este redusă la minimum.

DIMENSIUNEA C: Desfășurarea practicilor incluzive

Secțiunea C.1 Dirijarea învățării

- C.1.1. Predarea este planificată ținând cont de procesul de învățare al tuturor elevilor.
- C.1.2. Lecțiile încurajează participarea tuturor elevilor.
- C.1.3. Lecțiile stimulează înțelegerea și acceptarea diferențelor.
- C.1.4. Elevii sunt implicați activ în propriul lor proces de învățare.
- C.1.5. Elevii învață prin cooperare.
- C.1.6. Evaluarea contribuie la creșterea performanțelor elevilor.
- C.1.7. Disciplina în clasă se bazează pe respect reciproc.
- C.1.8. Profesorii planifică, predau și evaluează în parteneriat.
- C.1.9. Profesorii de sprijin susțin învățarea și participarea tuturor elevilor.
- C.1.10. Tema de casă contribuie la succesul procesului învățării tuturor.
- C.1.11. Toți elevii participă la activitățile organizate în afara clasei.

Secțiunea C.2 Mobilizarea resurselor

- C.2.1. Diferențele dintre elevi sunt folosite ca resurse pentru predare și învățare.
- C.2.2. Experiența de viață a personalului este pusă în valoare la maxim.
- C.2.3. Personalul antrenează diverse resurse pentru a susține învățarea și participarea elevilor.
- C.2.4. Resursele comunității sunt cunoscute și se recurge la ele.
- C.2.5. Resursele școlii sunt distribuite corect, astfel încât să susțină incluziunea.

Un indicator și întrebările sale

A.1 Consolidarea comunității

A.1.5. Există un parteneriat între personal și părinți/ aparținători.

- ✓ Se respectă părinții/ aparținătorii și personalul unii pe alții?
- ✓ Simt părinții/ aparținătorii că există o bună comunicare cu personalul?
- ✓ Sunt părinții/ aparținătorii bine informați cu privire la politicile și practicile școlare?
- ✓ Sunt părinții/ aparținătorii conștienți de prioritățile din planul de dezvoltare școlară?
- ✓ Le este dată tuturor părinților/ aparținătorilor posibilitatea de a se implica în luarea unor decizii cu privire la școală?
- ✓ Se cunosc cazuri de părinți/ aparținători care au anumite temeri de a veni la școală și de a întâlni profesori și se face ceva pentru depășirea acestor temeri?
- ✓ Există o varietate de oportunități pentru ca părinții/ aparținătorii să se implice în școală?

- ✓ Există o varietate de ocazii în care părinții/ aparținătorii pot să discute progresul și preocupările pentru copiii lor?
- ✓ Sunt apreciate în mod egal contribuțiile pe care părinții/ aparținătorii le fac școlii?
- ✓ Apreciază personalul cunoștințele pe care părinții/ aparținătorii le au despre copiii lor?
- ✓ Încurajează personalul implicarea părinților/ aparținătorilor în procesul de învățare al copiilor lor?
- ✓ Le este clar părinților/ aparținătorilor ce trebuie să facă pentru a susține învățarea copiilor acasă?
- ✓ Simt toți părinții/ aparținătorii că la școală copiii lor sunt valorizați?
- ✓ Simt toți părinții/ aparținătorii că preocupările lor sunt luate în serios de către școală?

Procesul *Indexului* începe prin cunoașterea tuturor membrilor comunității școlare și adaptarea la circumstanțele particulare ale școlii. În acest mod este încurajată participarea întregii școli în acest proces.

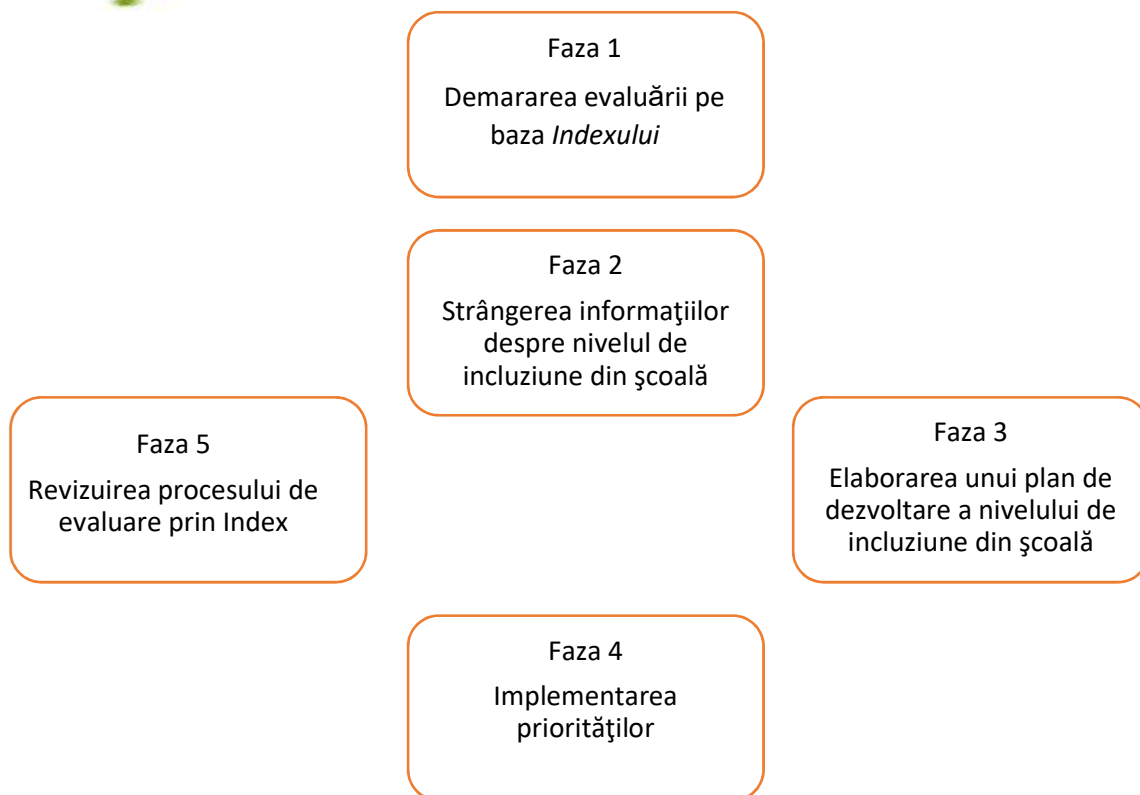
Fiind nevoie de susținerea îmbunătățirilor în cadrul școlii, ele trebuie să fie resimțite ca proprii de către întregul personal (cadre didactice, nedidactice), părinți/aparținători și elevi. Toți aceștia trebuie să fie integrați în analiza obiceiurilor și atitudinilor, respectiv a culturii incluzive proprii acelei școli.

Fazele procesului *Indexului* sunt prezentate și explicate mai jos. Dacă *Indexul* va fi integrat în ciclul de dezvoltare școlară, atunci fazele 1, 2 și 3 trebuie să fie terminate cu mult înainte de sfârșitul planificării anului, în așa fel încât prioritățile să poată fi cuprinse în planul de dezvoltare școlară pentru anul următor.

Procesul Indexului incluziunii școlare

Faza 1 Demararea evaluării pe baza Indexului (jumătate de semestru)

- ✓ Stabilirea unui grup de coordonare
- ✓ Revizuirea abordărilor cu privire la dezvoltarea școlară
- ✓ Conștientizarea semnificației abordării prin *Index*
- ✓ Explorarea cunoașterii existente folosind conceptele și cadrul de referință
- ✓ Adâncirea analizei folosind indicatorii și întrebările din *Index*
- ✓ Pregătirea muncii pe grupe de participanți

Faza 2 Strângerea informațiilor despre școală (un semestru)

- ✓ Explorarea atitudinilor personalului/ ale pedagogilor
- ✓ Explorarea atitudinilor elevilor
- ✓ Explorarea atitudinilor pe care o au părinții/aparținătorii și membrii comunității locale
- ✓ Stabilirea priorităților pentru dezvoltare

Faza 3 Elaborarea unui plan de dezvoltare a nivelului de incluziune școlară

- ✓ Includerea cadrului de referință al *Indexului* în planul de dezvoltare a școlii
- ✓ Includerea priorităților în planul de dezvoltare a școlii

Faza 4 Implementarea priorităților în practica educațională

- ✓ Punerea priorităților în practică
- ✓ Susținerea dezvoltării
- ✓ Înregistrarea progreselor

Faza 5 Revizuirea procesului *Index*

- ✓ Evaluarea dezvoltării
- ✓ Revizuirea muncii cu *Indexul*
- ✓ Continuarea procesului *Indexului*

Exemple de priorități școlare cuprinse în planul de dezvoltare al școlii:

- Realizarea unei școli incluzive prin adoptarea strategiilor de personalizare a procesului instructiv educativ
- Organizarea unor activități de perfecționare profesională pentru personal, în scopul de a face lecțiile mai receptive la diversitate
- Proiectarea activităților extracurriculare și cuprinderea tuturor elevilor într-o formă de activitate nonformală
- Realizarea învățământului diferențiat pentru asigurarea incluziunii copiilor cu CES și prevenirea eșecului școlar
- Realizarea de programe de pregătire suplimentară a elevilor capabili de performanță
- Integrarea tuturor formelor de sprijin în cadrul școlii
- Dezvoltarea la copii a învățării prin colaborare
- Realizarea de parteneriate pentru desfășurarea de activități culturale în comunitate
- Procurarea de fonduri extrabugetare pentru achiziționarea de materiale și pentru acordarea de stimulente materiale și premii pentru performanțe școlare și didactice
- Sporirea participării copiilor la luarea deciziilor cu privire la politicile școlii
- Promovarea opiniilor pozitive despre diversitatea etnică în procesul de predare și în cadrul expozițiilor
- Optimizarea comunicării dintre școală și părinți/îngrijitori

Exemple de chestionare ce pot fi utilizate pentru a determina adulți și copii să decidă ce necesită să urmeze a fi dezvoltat în cadrul școlii, în revizuirea a ceea ce se întâmplă și cum trebuie îmbunătățit.

Chestionarul 1: Indicatori - pentru personalul didactic și nedidactic.

Chestionarul 2: Școala copilului meu - pentru părinți

Chestionarul 3: Școala mea - pentru copii și tineri

Chestionarul 4: Școala mea - pentru cei mai mici copii

Bibliografie:

1. Booth Tony, Ainscow Mel - *Indexul incluziunii școlare* - Ediția a treia revizuită și extinsă
2. *Dezvoltarea practicilor incluzive în școli. Ghid managerial* - UNICEF, București, 1999

CHESTIONAR 1: INDICATORI

Vă rugăm să bifați căsuțele pentru grupurile de mai jos care descriu implicarea la școală:

- profesor cadru didactic de sprijin alt membru al personalului părinte îngrijitor
 copil sau tânăr membru al administrației altul (vă rugăm să specificați) _____

Vă rugăm să bifați căsuța care reflectă cel mai exact opinia Dvs.

Sint de acord
Sint și nu sint
de acord
Nu sint de acord
Am nevoie de mai
multă informație

Dimensiunea A - Crearea culturilor incluzive					
A1: Consolidarea comunității	1	Fiecare se simte acceptat în școală.			
	2	Membrii personalului colaborează.			
	3	Elevii se ajută reciproc.			
	4	Personalul și elevii se respectă reciproc.			
	5	Există un parteneriat între personal și părinți/îngrijitori.			
	6	Personalul și funcționarii lucrează bine împreună.			
	7	Școala este un model de cetățenie democratică.			
	8	Școala încurajează o înțelegere a interconexiunilor dintre oamenii din întreaga lume.			
	9	Adulții și copiii conștientizează că identificarea cu un anumit gender se poate realiza într-o varietate de moduri.			
	10	Școala și comunitățile locale se dezvoltă reciproc.			
	11	Personalul face legătură între ce se întâmplă în școală și viața copiilor acasă.			
A2: Stabilirea valorilor incluzive	1	Școala dezvoltă valori incluzive comune.			
	2	Școala încurajează respectarea tuturor drepturilor omului.			
	3	Școala încurajează respectul pentru integritatea planetei pământ.			
	4	Incluziunea este văzută ca sporirea participării tuturor.			
	5	Așteptările sînt mari pentru toți copiii.			
	6	Copiii sînt apreciați în mod egal.			
	7	Școala contracarează toate formele de discriminare.			
	8	Școala promovează interacțiunea nonviolentă și soluționarea pașnică a neînțelegerilor.			
	9	Școala încurajează copiii și adulții să se simtă satisfăcuți de sine..			
	10	Școala contribuie la starea de sănătate a copiilor și adulților.			
Dimensiunea B - Elaborarea politicilor incluzive					
B1: Dezvoltarea practicilor specific școlii pentru toți	1	Școala are un proces de dezvoltare participativ.			
	2	Școala are o abordare incluzivă a conducerii.			
	3	Numirile și promovările sînt corecte.			
	4	Experiența personalului este cunoscută și utilizată.			
	5	Toți noii angajați sînt ajutați să se integreze în școală.			
	6	Școala urmărește să admită toți copiii din circumscripția sa.			
	7	Toți copiii nou-veniți sînt ajutați să se încadreze în școală.			
	8	Grupurile de predare și învățare sînt organizate corect, pentru a sprijini învățarea tuturor copiilor.			
	9	Copiii sînt bine pregătiți pentru a merge în alte direcții.			
	10	Școala este fizic accesibilă tuturor oamenilor.			
	11	Clădirile și curțile sînt dezvoltate pentru a sprijini participarea tuturor.			
	12	Școala reduce emisia de carbon și utilizarea apei.			
	13	Școala contribuie la reducerea deșeurilor.			

Vă rugăm să bifați căsuța care reflectă cel mai exact opinia Dvs.

		Sint de acord	Sint și nu sint de acord	Nu sint de acord	Am nevoie de mai multă informație
B2: Organizarea suportului pentru diversitate	1	Toate formele de sprijin sînt coordonate.			
	2	Activitățile de perfecționare a personalului ajută cadrele didactice să răspundă la diversitate.			
	3	Întreaga școală are acces la resursele de predare a englezei ca limba a doua.			
	4	Școala sprijină continuitatea în educația copiilor în îngrijire publică/instituțională.			
	5	Școala asigură ca politicile privind “cerințe educaționale speciale” să susțină incluziunea.			
	6	Politica de comportament este legată de învățare și dezvoltarea curriculumului.			
	7	Presiunile pentru excluderea din motive disciplinare sînt scăzute.			
	8	Barierile la frecventarea școlii sînt reduse.			
	9	Intimidarea este minimalizată.			
Dimensiunea C - Dezvoltarea practicilor incluzive					
C1: Elaborarea de curricular pentru toți	1	Copiii explorează ciclurile de producție și de consum alimentar.			
	2	Copiii cercetează importanța apei.			
	3	Copiii învață despre îmbrăcăminte și decorarea corpului.			
	4	Copiii află despre locuințe și amenajarea mediului.			
	5	Copiii examinează în ce mod și din ce cauză oamenii se deplasează în cadrul localității și prin lume.			
	6	Copiii învață despre sănătate și relații.			
	7	Copiii cercetează pămîntul, sistemul solar și universul.			
	8	Copiii studiază viața pe Terra.			
	9	Copiii cercetează sursele de energie.			
	10	Copiii învață despre comunicare și tehnologii de comunicare.			
C2: Dirijarea învățării	11	Copiii interacționează cu și crează, literatură, artă și muzică.			
	12	Copiii învață despre munca și o corelează cu dezvoltarea intereselor lor.			
	13	Copiii învață despre etică, putere și guvernare.			
	1	Activitățile de învățare sînt planificate ținînd cont de toți copiii.			
	2	Activități de învățare încurajează participarea tuturor copiilor.			
	3	Copiii sînt încurajați să fie gînditori critici încrezători.			
	4	Copiii sînt implicați activ în propriul lor proces de învățare..			
	5	Copiii învață unul de la altul.			
	6	Lecțiile dezvoltă o înțelegere a asemănărilor și diferențelor dintre oameni.			
	7	Evaluările încurajează realizările tuturor copiilor.			
	8	Disciplina se bazează pe respect reciproc.			
	9	Cadrele didactice planifică, predau și evaluează împreună.			
	10	Personalul elaborează resurse comune pentru a sprijini învățarea.			
	11	Cadrele didactice de sprijin susțin învățarea și participarea tuturor copiilor.			
12	Tema de acasă este stabilită astfel încît să contribuie la învățarea fiecărui copil.				
13	Activitățile din afara claselor implică toți copiii.				
14	Resursele din localitatea/circumscripția școlii sînt cunoscute și utilizate.				

Trei lucruri care îmi plac cel mai mult în această școală:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Trei lucruri pe care as vrea cel mai mult să le schimb:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

CHESTIONAR 2: ȘCOALA COPILULUI MEU

Vă rugăm să bifați căsuța care reflectă cel mai exact opinia Dvs.		Sînt de acord	Sînt și nu sînt de acord	Nu sînt de acord
1	Copilul meu, de obicei, așteaptă cu nerăbdare să meargă la școală.			
2	Copilul meu are prieteni buni la școală.			
3	Mă simt parte a comunității școlare.			
4	Școala mă ține bine informat cu privire la ceea ce se întîmplă.			
5	Am fost rugat să fac o contribuție la lecții.			
6	Cred că aceasta este cea mai bună școală din zonă.			
7	Școala și locul de joacă sînt atractive.			
8	Toaletele sînt curate și sigure.			
9	Copiii se înțeleg bine între ei.			
10	Profesorii se înțeleg bine între ei.			
11	Adulții și copiii se înțeleg bine între ei.			
12	Cadrele didactice și părinții se înțeleg bine între ei.			
13	Toate familiile sînt la fel de importante pentru profesorii de la școală.			
14	Am prieteni printre ceilalți părinți.			
15	Îmi plac profesorii.			
16	Profesorii sînt interesați de ceea ce le spun despre copilul meu.			
17	E bine să ai copii din medii diferite, la școală.			
18	Doar aflîndu-se la școală copilul meu învață cum să se înțeleagă cu oamenii.			
19	Copilul meu învață ce înseamnă democrație doar prin a merge la școală.			
20	Copilul meu învață importanța de a avea grijă de mediul înconjurător.			
21	Copilul meu mînîncă sănătos după școală.			
22	Am fost implicat în a face școala un loc mai bun.			
23	Orice copil care locuiește în apropiere de această școală este binevenit să vină aici.			
24	Cînd copilul meu a început să frecventeze această școală, a fost necesar un efort pentru a face sa mă simt implicat.			
25	Fiecare copil este tratat cu respect.			
26	Copiii cu dizabilități sînt acceptați și respectați la școală.			
27	Băieții și fetele se înțeleg bine împreună.			
28	Să fii homosexual, lesbiană sau transgender este văzută ca o parte obișnuită a vieții.			
29	Ești respectat, indiferent de culoarea pielii.			
30	Ești o parte egală a școlii, indiferent de religie sau dacă nu ai nici o religie.			
31	Oamenii nu se uită cu dispreț la copii din cauza a ceea ce ei sînt îmbrăcați.			
32	Ești respectat pentru efortul tău, nu pentru notele pe care le obții la evaluări.			
33	Copiii ar trebui să evite să se numească unul pe altul cu nume jignitoare.			

Vă rugăm să bifați căsuța care reflectă cel mai exact opinia Dvs.

		Sint de acord	Sint și nu sint de acord	Nu sint de acord
34	Intimidarea nu este o problemă.			
35	Dacă cineva a bruscăt copilul meu, știu că aș primi ajutor de la școală.			
36	Dacă copiii au lipsit o zi, profesorul dorește să știe unde au fost.			
37	Profesorii nu au favoriți printre copii.			
38	Cred că profesorii sint corecți, atunci cînd laudă un elev.			
39	Cred că profesorii sint corecți, atunci cînd pedepsesc un elev.			
40	Cînd copiii întrerup lecțiile, alți copii ajuta să-i calmeze.			
41	Copilul meu învață cum se soluționează dezacordurile prin ascultare, discuție și compromis.			
42	Școala trimite copiii acasă în cazul în care aceștia s-au comportat urît.			
43	În cadrul lecțiilor se face o bună utilizare a ceea ce copilul meu a învățat în afara școlii.			
44	Școala are un sistem bun pentru sprijinirea copiilor atunci cînd aceștia au o problemă.			
45	Copilul meu învață mult la această școală.			
46	Copiii li se încredințează de multe ori să învețe pe cont propriu.			
47	Școala este bună în economisirea energiei.			
48	Copilul meu învață să aibă grijă de mediul înconjurător în școală și zona din jurul acesteia.			
49	Copiii se ajută reciproc, atunci cînd sint blocați cu munca lor.			
50	Copilul meu știe cum să obțină ajutor în munca lui sau a ei atunci cînd are nevoie.			
51	Școala este un loc unde oamenii asculta cu adevărat ideile celuilalt.			
52	Copilul meu înțelege mereu ce să facă în continuare la lecție.			
53	Copilul meu, de obicei, înțelege ce să facă atunci cînd lui sau ei i se dă temă pentru acasă.			
54	Tema de acasă ajută copilul meu să învețe.			
55	La prînz copilul meu, uneori, se alătură la cluburi pe interese sau practică un sport.			
56	După școală, copilul meu, uneori, se alătură la cluburi pe interese sau practică un sport.			

Acestea sint trei lucruri care îmi plac cel mai mult la această școală:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Acestea sint trei lucruri pe care as vrea cel mai mult să le schimb în această școală:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

CHESTIONAR 3: ȘCOALA MEA

Vă rugăm să rețineți că, în acest chestionar, atunci când vom folosi cuvântul "copilul" sau "copiii" vrem să includă și "copiii mai mari" și "tineri".

Vă rugăm să bifați căsuța care reflectă cel mai exact opinia Dvs.		Sînt de acord	Sînt și nu sînt de acord	Nu sînt de acord
1	Aștept cu nerăbdare să vin la școală.			
2	Mă simt parte a unei mari comunități.			
3	Școala și terenul de joacă arata atractiv.			
4	Toaletele sînt curate și sigure.			
5	Copiii se înțeleg bine între ei.			
6	Adulții se înțeleg bine între ei.			
7	Adulții și copiii se înțeleg bine între ei.			
8	Am prieteni buni.			
9	Îmi plac profesorii mei.			
10	Școala mă ajută să mă simt bine.			
11	Școala mă ajută să mă simt bine în ceea ce privește viitorul.			
12	Sîntem încurajați să susținem ceea ce credem că este corect.			
13	E bine sa fie copii din medii diferite.			
14	Doar prin frecventarea școlii înveți cum să te înțelegi cu oamenii.			
15	Am învățat ce înseamnă democrația prin frecventarea școlii.			
16	Am învățat cum acțiunile mele îi afectează pe alții în școală.			
17	Am învățat cum acțiunile mele îi afectează pe alții în întreaga lume.			
18	Am învățat cum valorile mele pot afecta modul în care acționez.			
19	Mănînc sănătos la școală.			
20	Familia mea se simte implicată în ceea ce se petrece la școală.			
21	Cînd profesorii spun că vor face ceva, ei fac.			
22	Persoanele recunosc atunci cînd au făcut o greșeală.			
23	Există un loc confortabil în interiorul școlii, unde pot merge în timpul prînzului.			
24	Am fost implicat în a face școala un loc mai bun.			
25	Orice copil care locuiește în apropiere de această școală este binevenit să o frecventeze.			
26	Cînd am venit prima dată la școală, am fost ajutat să mă integrez.			
27	Ești respectat, indiferent de culoarea pielii.			
28	Te simți parte egală a școlii, indiferent de religie sau dacă nu ai nici o religie.			
29	Copiii nu se uită cu dispreț la alții, din cauza a ceea ce ei sînt îmbrăcați.			
30	Băieții și fetele se înțeleg bine între ei.			
31	Să fii homosexual sau lesbiană este văzută ca o parte obișnuită a vieții.			
32	Copiii cu dizabilități sînt respectați și acceptați.			
33	Copiii evită să se numească unul pe celălalt cu nume jignitoare.			
34	Dacă cineva mă intimidază pe mine sau pe altcineva, spun unui profesor.			
35	Profesorii nu au favoriți printre copii.			

Vă rugăm să bifați căsuța care reflectă cel mai exact opinia Dvs.

		Sînt de acord	Sînt și nu sînt de acord	Nu sînt de acord
36	Dacă am fost plecat pentru o zi, un profesor vrea să știe unde am fost.			
37	Cred că profesorii sînt corecți, atunci cînd laudă un copil.			
38	Cred că profesorii sînt corecți, atunci cînd pedepsesc un copil.			
38	Profesorii știu cum să oprească copiii să întrerupă lecțiile.			
40	Cînd copiii întrerup lecțiile, alți copii îi calmează.			
41	Învățăm cum să soluționăm neînțelegerile prin ascultare, discuție și compromis.			
42	La lecții copiii adesea se ajută reciproc, în perechi și în grupuri mici.			
43	La lecții copiii împărtășesc ceea ce știu cu alți copii.			
44	Dacă am o problemă la o lecție, un profesor mă va ajuta.			
45	Îmi plac cele mai multe lecții.			
46	Învăț despre ceea ce se întîmplă în lume.			
47	Am învățat despre importanța drepturilor omului.			
48	Învăț cum poate fi redusă suferința din lume.			
49	Învăț multe în această școală.			
50	Cîteodată copiilor li se încredințează să învețe pe cont propriu.			
51	Învățăm cum să se economisească energia în școală.			
52	Învățăm să avem grijă de mediul înconjurător în școală și în zona din jurul acesteia.			
53	Noi învățăm să respectăm planeta Pămînt.			
54	Cînd profesorii de sprijin sînt în sala de clasă, ei ajută pe oricine are nevoie.			
55	Profesorii sînt interesați în a asculta ideile mele.			
56	Copiii sînt interesați de a asculta ideile celuilalt.			
57	La lecții întotdeauna știu ceea ce ce mergem mai departe.			
58	Știu, eu însumi, cînd am făcut o lucrare bună.			
59	Pe profesori nu-i deranjează dacă fac greșeli în lucrarea mea, atîta timp cît îmi dau toată silința.			
60	Lucrările mele sînt afișate pe pereții din școală.			
61	Cînd primesc teme pentru acasă, de obicei înțeleg ceea ce am de făcut.			
62	Consider că temele de acasă mă ajută să învăț.			
63	La prînz sau după școală uneori mă alătur la cluburile pe interese sau practic un sport.			

Acestea sînt trei lucruri care îmi plac cel mai mult la această școală:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Acestea sînt trei lucruri pe care as vrea cel mai mult să le schimb în această școală:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

CHESTIONAR 4: ȘCOALA MEA (întrebări pentru cei mai mici copii)

Sînteți sau nu sînteți de acord? Vă rugăm să puneți o linie pe fața care arată ceea ce credeți.

1	Eu sînt fericit la școală.			
2	Îmi place felul în care arată școala.			
3	Am prieteni buni la școală.			
4	Copiii sînt drăguți unul cu altul la școală.			
5	Adulții sînt drăguți cu copiii la școală.			
6	Îmi plac profesorii mei.			
7	Mănînc, la școală, alimente care sînt bune pentru mine.			
8	Îmi place să povestesc familiei mele ceea ce am făcut la școală.			
9	Cînd am venit prima data la școală, am fost ajutat să mă simt fericit.			
10	Băieții și fetele se înțeleg bine între ei.			
11	Copiii, la școală, nu te lovesc și nu te numesc cu nume jignitoare.			
12	Mă simt în siguranță la locul de joacă și în toalete.			
13	Profesorii opresc copiii să facă gălăgie la lecții.			
14	Copiii, deseori se ajută reciproc la lecții.			
15	Dacă am o problemă, pot cere unui adult ajutor.			
16	Învăț tot felul de lucruri interesante la școală.			
17	Învăț despre oameni din alte părți ale lumii.			
18	Învățăm cum să economisim energie la școală.			
19	Învățăm să avem grijă de mediul înconjurător.			
20	Profesorii sînt interesați în a asculta ideile mele.			
21	Întotdeauna știu ce să fac la lecții.			
22	Pe profesorii nu-i deranjează dacă fac greșeli în lucrarea mea, atîta timp cît îmi dau toată silința.			
23	Lucrarea mea, uneori, este expusă pe peretele din școala mea.			
24	Uneori, pînă sau după ore, mă alătur la cluburile pe interese.			

Acestea sînt trei lucruri care îmi plac cel mai mult la această școală:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Acestea sînt trei lucruri pe care aș vrea cel mai mult să le schimb în această școală:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

ÎNVĂȚARE ȘI EDUCARE PRIN JOC

Prof. Huțanu Ana-Viorica

„Munca înseamnă ceea ce un om este obligat să facă și joaca înseamnă ceea ce un om nu-i obligat să facă” (Mark Twain).

Una dintre cele mai importante forme de manifestare a copilului este jocul. În mod obișnuit o asemenea activitate este izvorâtă din nevoia de acțiune, de mișcare a copilului - o modalitate de a-și consuma energia- sau de a se distra, un mod plăcut, de a utiliza timpul liber, și nu numai.

Încorporat în activitatea didactică, elementul de joc imprimă acesteia un caracter mai viu și mai atrăgător, aduce varietate și o stare de bună dispoziție funcțională, de veselie și bucurie, de destindere, ceea ce previne apariția monotoniei și a plictiselii, a oboselii.

Jocul ocupă, evident, locul preferat în activitatea de fiecare zi a copilului. Jucându-se, el își satisface nevoia de activitate, de a acționa cu obiecte reale sau imaginare, de a se transpune în diferite roluri și situații care îl apropie de realitatea înconjurătoare. Folosirea jocului didactic în procesul de învățământ face ca elevul să învețe cu plăcere, să devină interesat de activitatea care se desfășoară; face ca cei timizi să devină mai volubili, mai activi, mai curajoși, să capete mai multă încredere în capacitatea lor, mai multă siguranță și tenacitate în răspunsuri.

Jocul reprezintă un ansamblu de acțiuni și operații care, paralel cu destinderea, cu buna dispoziție și cu bucuria, urmărește obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală și fizică a copilului. Inclus în activitatea didactică, elementul de joc imprimă acesteia un caracter mai viu și mai atrăgător, aduce varietate și o stare de bună dispoziție, de divertisment, ceea ce previne apariția monotoniei, a oboselii și a plictiselii.

O dată cu împlinirea vârstei de 6 ani, în viața copilului începe procesul de integrare în viața școlară, ca o necesitate obiectivă determinată de cerințele instruirii și dezvoltării sale multilaterale. De la această vârstă, o bună parte din timp este rezervată școlii, activității de învățare, care devine o preocupare majoră. În programul zilnic al elevului intervin schimbări impuse de ponderea pe care o are acum școala, schimbări care nu diminuează însă dorința lui de joc, jocul rămânând o problemă majoră în perioada copilăriei.

Știm că jocul didactic reprezintă o metodă de învățământ în care predomină acțiunea didactică simulată. Această acțiune valorifică la nivelul instrucției finalitățile adaptive de tip recreativ proprii activității umane, în general, în anumite momente ale evoluției sale ontogenice,

în mod special. Psihologia jocului evidențiază importanța activării acestei metode mai ales în învățământul preșcolar și primar.

Această metodă dinamizează acțiunea didactică prin intermediul motivațiilor ludice care sunt subordonate scopului activității de predare-evaluare într-o perspectivă pronunțat formativă. Modalitățile de realizare angajează următoarele criterii pedagogice de clasificare a jocurilor didactice:

-după obiectivele prioritare: jocuri senzoriale (auditive, vizuale, motorii, tactile), jocuri de observare, jocuri de dezvoltare a limbajului, jocuri de stimulare a cunoașterii interactive;

-după conținutul instruirii: jocuri matematice, jocuri muzicale, jocuri sportive, jocuri literare/ lingvistice ;

-după formă de exprimare: jocuri simbolice, jocuri de orientare, jocuri de sensibilizare, jocuri conceptuale, jocuri-ghicitori, jocuri de cuvinte încrucișate ;

-după resursele folosite: jocuri materiale, jocuri orale, jocuri pe bază de întrebări, jocuri pe bază de fișe individuale, jocuri pe calculator ;

-după regulile instituite: jocuri cu reguli transmise prin tradiție, jocuri cu reguli inventate, jocuri spontane, jocuri protocolare;

-după competențele psihologice stimulate: jocuri de mișcare, jocuri de observație, jocuri de imaginație, jocuri de atenție, jocuri de memorie, jocuri de gândire, jocuri de limbaj, jocuri de creație.

Prin joc, elevii pot ajunge la descoperiri de adevăruri, își pot antrena capacitatea lor de acțiune creativă, pentru că strategiile jocului sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea, inițiativa, răbdarea, îndrăzneala, etc.

Jocurile copiilor devin metodă de instruire în cazul în care ele capătă o organizare și se succed în ordinea implicată de logica cunoașterii și a învățării. În acest caz, intenția principală a jocului nu este divertismentul, rezultat din încercarea puterilor, ci învățătura care pregătește copilul pentru muncă și viață. Pentru a atinge aceste scopuri, jocul didactic trebuie să fie instructiv, să le consolideze cunoștințele. Folosirea jocului didactic ca activitate de completare cu întreaga clasă, aduce variație în procesul de instruire a copiilor, făcându-l mai atractiv.

După obiectivele urmărite, jocul este folosit în cadrul tuturor ariilor curriculare, iar după tipul lecției jocul este folosit ca mijloc de predare, asimilare, mijloc de consolidare, sistematizare, recuperare a cunoștințelor.

Indiferent de modul de folosire, jocul didactic îl ajută pe elev să-și angajeze întregul potențial psihic, să-și cultive inițiativa, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, spiritul de cooperare și de echipă.

În cazul în care jocurile organizate au scop educativ bine precizat, devin metode de instruire, iar dacă jocul este folosit pentru a demonstra o caracteristică a unei lecții, acesta devine un procedeu didactic.

Jocul didactic nu poate fi desfășurat la întâmplare; în aplicarea lui trebuie să se ia în considerare următoarele condiții:

- jocul să se constituie pe fondul activității dominante urmărindu-se scopul și sarcinile lecției;
- să fie pregătit de învățător în direcția dozării timpului și a materialului folosit;
- să fie variat, atractiv, să îmbine forma de divertisment cu cea de învățare;
- să se folosească atunci când copiii dau semne de oboseală;
- să creeze momente de relaxare, de odihnă, în vederea recuperării energiei nervoase a elevilor;
- să antreneze toți copiii în activitatea de joc;
- să fie proporționat cu activitatea prevăzută de programă și structurat în raport cu tipul și scopul lecției desfășurate;
- să urmărească formarea deprinderii de muncă independentă;
- după caz, sarcinile didactice ale jocului să fie date diferențiat pentru a preîntâmpina rămânere în urmă la învățătură;
- să solicite gândirea creatoare și să valorifice cu maximum de eficiență posibilitățile intelectuale ale elevilor;
- activitățile în completare prin joc să fie introduse în orice moment al lecției;
- să nu afecteze fondul de timp al lecției propriu-zise;
- să fie repartizate, după caz, în diferite secvențe, sarcinile didactice având caracter progresiv;

- indicațiile privind desfășurarea activității să fie clare, corecte, precise, să fie conștientizate de către elevi și să le creeze o motivație pentru activitate;
- activitățile de joc să se desfășoare într-un cadru activ, stimulator și dinamic ;
- să nu se facă abuz de joc, încât procesul de învățare să se transforme în joc și să fie luat ca atare;
- să nu fie prea ușoare, nici prea grele;
- regulile de joc să fie explicate clar și să se urmărească respectarea lor de către elevi.

Elementele de joc: ghicirea, mișcare, întrecerea, surpriza, etc. creează stări emoționale care întrețin interesul și dau un colorit viu activității.

Folosirea jocului didactic în cadrul procesului de învățare ne va demonstra că :

- randamentul orei este mai mare, verificarea cunoștințelor făcându-se în mod plăcut, activ, temeinic;
- gândirea elevilor este mereu solicitată și astfel în continuă formare;
- independența, creativitatea se formează de timpuriu;
- inițiativa copiilor crește, în joc devine mai curajos, mai degajat;
- prin jocuri îi putem cunoaște pe copii mai repede și mai bine;
- prin varietatea lor, prin crearea unor situații-problemă, ele dezvoltă spiritul de observație, de analiză, de judecată, înlătură, monotonia, rutina, stereotipia, dau posibilitatea elevilor să-și dezvolte vocabularul, comunicarea devine mai permisivă;
- jocul didactic ne oferă prilejul de a afla mai ușor cum gândesc elevii și de a modela logica gândirii lor.

Reprezentanții teoriei intelectualiste învățării (Bruner, Galperin) apreciază că orice elev poate asimila un conținut dacă sunt folosite căi adecvate de activitate cu aceștia. De aici, rezultă că adevărata problemă a succesului școlar nu constă în a stabili dacă un elev este apt sau nu să obțină rezultatele vizate de școală, ci în a găsi metode și mijloace potrivite pentru aceasta. Astfel, succesul școlar se raportează la totalitatea elevilor, atât în ceea ce privește nivelul de pregătire științifică, cât și dezvoltarea capacității de a se instrui, de a deveni.

Pentru obținerea acestor rezultate dascălul trebuie să fie un mare „meșter” în a ști când, cum, unde poate fi folosit rebusul și mai ales, să fie un creator de astfel de jocuri, pentru care

copiii, de orice vârstă școlară au o mare satisfacție când reușesc să le rezolve, folosindu-și toate cunoștințele căpătate în școală, ca și cele din cultura lor generală.

Dar ce este jocul didactic? Este un important mijloc de educație intelectuală, ce dezvoltă în copil capacitatea creatoare. Prin jocurile didactice introduse în diferite momente ale lecției, se realizează o învățare activă, acordând un rol dinamic intuiției și imaginației fiecăruia.

Printre deprinderile pe care copilul le dobândește și le consolidează prin joc se numără dezvoltarea limbajului, abilitatea de soluționare a problemelor, negocierea și logica succesiunii. tradițional aplicat până acum.

Care sunt beneficiile învățării prin joc?

- ✓ dezvoltarea competențelor – jocul încurajează efortul și realizările, pentru că oferă provocări, iar pentru a atinge aceste realizări trebuie să îți maximizezi abilitățile;
- ✓ dezvoltarea încrederii de sine – a avea de-a face cu un joc și cu dificultățile pe care le aduce, construiește încrederea de sine și abilitatea de a face față oricăror situații;
- ✓ dezvoltarea procesului de gândire – jocul contribuie la atingerea concluziilor, la adresarea întrebărilor și a gândirii creative;
- ✓ un mediu sigur și plăcut – atunci când ne jucăm, suntem într-un mediu pozitiv, amuzant, sigur și lipsit de stres. Jocul este sigur și nu reprezintă o unealtă de amenințare, ce poate fi folosit pentru a atinge scopuri mai importante decât jocul însuși;
- ✓ învățarea experiențială îmbunătățește memoria – scopul învățării prin joacă este crearea unei experiențe de învățare pentru a ajunge la o învățare eficientă. Elementul de experiență crează o întâlnire memorabilă și permite livrarea mesajului într-un mod activ, fără efortul unui proces de învățare de tip didactic;
- ✓ dezvoltarea abilității de soluționare a problemelor – jocurile dezvoltă imaginația și creează experiență în a găsi noi modalități creative de a rezolva problemele. Jocurile implică învățare și curiozitate naturală, cresc motivarea și contribuie la crearea unui potențial de învățare de la vârste fragede;
- ✓ spargerea rutinei- experiența altor activități în afara familiarului, a granițelor zilnice.

Criterii pentru dezvoltarea eficientă a jocurilor de învățare

- ✓ integrarea elementelor cum ar fi combinarea simțurilor: vederea și auzul, împreună cu acțiunea, curiozitatea și gândirea ar produce o învățare ideală;
- ✓ relevanța – jocul trebuie să aibă legătură cu scopul învățării și conținutul său, într-un mod clar și relevant pentru cei care învață;
- ✓ potrivirea audienței țintă – jocul ar trebui să se potrivească tuturor copiilor și să ia în considerare caracteristicile diferite, de exemplu vârsta, nivelul de cunoaștere al subiectelor, abilități, nivelul de dificultate, etc;
- ✓ simplitate- cu cât sunt mai simple și mai ușor de urmat regulile, cu atât este mai ușoară concentrarea pe conținutul educativ, decât pe înțelegerea regulilor.
- ✓ plăcere și experiență – avantajul principal al învățării prin joacă este experiența amuzantă, așadar este important ca jocul să fie interesant, plăcut și provocator.
- ✓ măsura corectă a gradului de provocare – sarcina ar trebui să fie provocatoare, dar îndeajuns de dificilă pentru a ne face să aspirăm la mai mult, dar să rămână tangibilă pentru a evita frustrarea.

Desfășurarea jocului didactic cuprinde următoarele etape:

- introducerea în joc;
- prezentarea materialului didactic;
- precizarea titlului și a scopului jocului;
- explicarea și demonstrarea regulilor jocului;
- fixarea regulilor;
- demonstrarea jocului de către învățător sau de către unul-doi elevi;
- executarea jocului de probă;
- executarea jocului de către copii;
- complicarea jocului, introducerea de noi variante;
- încheierea jocului și evaluarea performanțelor individuale sau de grup.

Modele de exerciții care stimulează elevii la un efort creativ

❖ Caută și vei găsi

Scopul: formarea deprinderii de a căuta soluții în formarea cât mai multor numere dintr-un număr de cifre stabilit dinainte, dezvoltarea atenției.

Sarcina: să găsească toate posibilitățile pentru formarea numerelor dintr-un număr de cifre.

Desfășurarea jocului: se scriu, de exemplu, toate combinațiile de trei cifre ce se pot forma cu numerele 6, 7, 3 fără a se repeta cifrele. Câștigă elevul care găsește primul toate soluțiile corecte.

❖ Constructorii

Scop: consolidarea cunoștințelor cu privire la figurile geometrice, dezvoltarea imaginației creatoare.

Material: trusă cu figuri geometrice.

Desfășurarea jocului: Se cere elevilor să scoată din trusă: un dreptunghi mare, două pătrate mici și un triunghi mare. Cu aceste piese, elevul trebuie să construiască o casă. Câștigă elevul care termină primul.

❖ Prietenul la nevoie se cunoaște

Elevii sunt așezați în cerc. Unul dintre ei va fi legat la ochi și va intra în cerc. Tot el va fi rugat să se lase pe spate, fără nicio reținere, pentru ca ceilalți colegi ai lui să îl prindă. Aveți mare grijă de cel din cerc! E foarte important să nu-l lăsați să cadă. Dacă sunt mai mult de 15 elevi în clasă, puteți alcătui două cercuri. Astfel, fiecare dintre elevi va participa activ în joc. Jocul va dura până ce toți jucătorii vor avea prilejul să intre în cerc.

❖ Povestirea realizată în grup

Elevii se așează în cerc și compun pe rând o povestioară din câte o frază sau un paragraf scurt care se încheie cu „apoi” sau „dar”, acesta fiind semnalul pentru următorul participant care trebuie să continue. Nimeni nu poate ști dinainte modul în care va evolua povestea, dar participanții pot introduce cuvinte cum ar fi „deodată”, „imediat”, „surprinzător” ș.a.m.d. pentru a schimba firul povestirii.

CONCLUZII:

După ce am observat că activitatea preferată a copiilor este jocul, de ce să nu alăturăm procesului de învățare pe cel al jocului, pentru a crea un alt tip de experiență de învățare? Experiența învățării prin joc poate deveni o provocare și poate deschide o întreagă lume de explorare și descoperire. Un mod de a dezvolta simțul dorinței și nevoia de învățare la copii este generarea de stimuli față de lucrurile care îi interesează în realitate, permițându-le să experimenteze și astfel, procesul de învățare să devină o activitate însemnată pentru ei. Combinarea învățării cu jocul este importantă nu doar pentru amuzamentul și plăcerea ce le înconjoară, ci și pentru beneficiile pe care jocurile le poartă, și anume că ele pot contribui și aduce o valoare adițională învățării în sine. Închei această concluzie citându-l pe Ioan Cerghit în acest sens: „încorporate în activitatea didactică, elementele de joc imprimă un caracter mai viu și mai atrăgător, aduc varietate și o stare de bună dispoziție, de veselie și de bucurie, de divertisment și de destindere, ceea ce previne apariția monotoniei și a plictiselii, a oboselii”.

Bibliografie:

1. Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, 1980, p.214
2. Elena Mîndru și colegii, *Strategii didactice interactive*, Editura Didactica Publishing House, București, 2010, p.54
3. Mihaela Neagu, Mioara Mocanu, *Metodica predării matematicii în ciclul primar*, Editura Polirom, 2007
4. *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Corint.

INTEGRAREA PRIN JOC A COPIILOR CU CES

Prof. învă. primar Lazăr Luminița

În perioada 30 septembrie 2018 - 6 octombrie 2018 am participat la cursul de formare „Creative methods in special needs education” în localitatea Larissa, Grecia, al cărei furnizor de formare este organizația „Pričalica” din Croația. Pričalica este o organizație non-guvernamentală, non-profit, înființată în Virovitica, Croația în 2008, cu scopul de a încuraja, reprezenta și cerceta teatrul. Educația și formarea reprezintă un pas important spre o societate mai bună și mai dreaptă, iar cultura este o punte pentru a face oamenii să trăiască și să lucreze împreună în toleranță și respect reciproc.

Acest curs a fost destinat cadrelor didactice și personalului școlar de la nivelul preșcolar până la învățământul primar, secundar, vocațional, adult și special, personal al organizațiilor neguvernamentale, guvern și factorii de decizie politică și personalul companiei, precum și studenți și toți cei care sunt interesați de integrare și incluziune și de utilizarea metodelor creative, artistice și bazate pe joc în educația cu nevoi speciale. Cursul s-a axat pe activități sociale, de artă și joc, care sporesc dezvoltarea factorilor de sprijin.

Obiectivele cursului:

- Înțelegerea contextului teoretic al educației cu nevoi speciale.
- Îmbunătățirea competențelor antreprenoriale ale participanților.
- Înțelegerea modului în care activitățile sociale, artistice și jocurile pot spori dezvoltarea factorilor de sprijin.
- Identificarea și înțelegerea riscurilor, a factorilor și a barierelor pentru integrare și incluziune.
- Dezvoltarea comunicării, colaborarea, prezentarea, rezolvarea problemelor, negocierea, abilitățile de gândire critică și creativă.
- Învățarea abordărilor centrate pe elev în contextul educației cu nevoi speciale.
- Îmbunătățirea înțelegerii potențialelor simulări și a jocului de rol pentru integrarea, incluziunea și învățarea în educația cu nevoi speciale.

Integrarea școlară este un proces de includere în școlile de masă obișnuite, la activitățile educative formale și nonformale, a copiilor considerați ca având cerințe educative speciale. Considerând școala ca principala instanță de socializare a copilului (familia fiind considerată prima instanță de socializare), integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare

socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces.

Cerințele educative speciale desemnează acele nevoi speciale față de educație care sunt suplimentare, dar și complementare obiectivelor generale ale educației. Fără abordarea adecvată a acestor cerințe speciale nu se poate vorbi de egalizarea șanselor de acces, participarea și integrarea școlară și socială.

În jurul nostru observăm în fiecare zi oameni diferiți. Aceste diferențe nu se referă doar la înălțime, forma fizică, conturul feței, culoarea pielii, ci, mai ales la felul de manifestare al fiecăruia, la calitatea muncii sale. De asemenea, aceste diferențe sunt constatate și la nivel intelectual, nivel de care depinde în cea mai mare măsură reușita sau nereușita unei activități. Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe în creștere și dezvoltare. Acești copii au în același timp și anumite necesități particulare, individualizate. Ei sunt diferiți din punct de vedere al temperamentului, motivațiilor, capacității, chiar dacă prezintă același tip de deficiențe. Integrarea copiilor cu CES permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către ceilalți copii a problematicii și potențialului de relaționare și participarea lor la serviciile oferite.

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului de masă a copiilor cu CES pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate a acestor categorii de copii. Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora care să-i apropie cât mai mult de copiii normali; a implementării unor programe cu caracter colectiv-recuperator, stimularea potențialului restant ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să suplinească pe cele deficitare, crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special, asigurarea unui progres continuu în achiziția comunicării; formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur; formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene; dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalităților care să faciliteze normalizarea deplină.

Așadar, este mereu necesară identificarea celor mai bune metode pentru ca elevii cu CES să-și mențină participarea activă la un nivel optim pentru ca, în cadrul lecției, să nu intervină plictiseala, modificarea conținuturilor învățării fiind un proces gradat și anevoios, mai ales sub aspectul corelării instruirii cu restul elevilor clasei. Ca și în cazul celorlalte tipuri de activități, activitățile de educarea limbajului devin prilej de încercare de a dezvolta capacitățile de exprimare

orală a copiilor cu CES. Cadrul didactic trebuie să dovedească creativitate în conceperea unor materiale auxiliare care să favorizeze o evoluție favorabilă a copilului cu cerințe educative speciale.

Competențele specifice și conținuturile asociate dezvoltă un program educativ complex și numai pregătirea cadrului didactic determină integrarea acestora în sistemul educațional. Voi încerca o trecere în revistă a acestor competențe specifice pentru a identifica conținuturile educaționale realizabile de elevii cu CES:

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare devine realizabilă în măsura în care elevul construiește mesaje orale diverse, transcrie structuri din texte cunoscute, aplică principiile ascultării active în manifestarea unui comportament comunicativ adecvat. Se observă o imposibilitate a acestora de a crea forme lexicale corecte, să stabilească sensul unui cuvânt necunoscut prin apel la context, să stabilească rolul categoriilor semantice în textele literare studiate.

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea unor mesaje orale în situație de comunicare monologată și dialogată devine realizabilă în măsura în care se solicită rezumarea orală a unui text dat. Realizarea orală a unui plan simplu și dezvoltarea acestuia prin adăugarea ideilor secundare devine item irealizabil deoarece, de cele mai multe ori, acești elevi își pierd atenția pe parcursul desfășurării activității educative. În ceea ce privește utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, dovedesc incapacitate de a asocia fiecărei părți de vorbire, categoriile învățate. Unii dintre ei însă diferențiază subiectul de predicat și uneori chiar alcătuiesc propoziții respectând cerințele indicate. Un element notabil îl constituie participarea la diferite situații de comunicare, manifestând o atitudine favorabilă progresiei comunicării.

Evaluarea preșcolariilor cu CES se realizează diferențiat față de ceilalți participanți la lecție prin evaluări formative și sumative personalizate, prin itemi care să măsoare o înregistrare minimă a progresului școlar prin raportare la cerințele din curriculum. Reușita activităților depinde de reușita dublei abordări a instruirii în interiorul grupei și a relației fundamentale dintre instruire și evaluare.

Pentru ca activitățile să fie profitabile pentru toți elevii, cadrul didactic trebuie să găsească calea de mijloc în care instruirea și evaluarea să aibă atât caracter integrat, cât și caracter diferențiat, adaptat la particularitățile deficiențelor elevilor cu CES, participanți la procesul educativ. Raporturile dascălului cu fiecare elev în parte sunt foarte importante. Elevii cu CES au mare nevoie de a dezvolta relații afective cu cei cu care intră în contact social, aspect care vizează calitățile etice și morale ale dascălului, sub al cărui control se află limita relaționării.

Școala reprezintă un prim mediu organizațional cu care se confruntă copilul și care exercită o influență profundă, cu rol facilitator pentru experiențele sociale ulterioare. Studiile de specialitate subliniază faptul că prin integrarea copilului într-un grup social, el dobândește abilități în a se raporta la ceilalți membri ai grupului, cu care învață să stabilească relații eficiente și este ajutat să rupă relațiile de dependență față de părinți, prin afirmarea capacităților de autoservire: a mânca, a se îmbrăca, a se încălța, a se pieptăna, ceea ce îi conferă o altă libertate de acțiune. În cadrul programului instructiv-educativ din școală, copilul este cooptat într-un proces de construire sau elaborare a unui comportament care să-i permită afirmarea eului prin descoperirea competențelor sale ori prin constatarea dificultăților pe care le are de învins.

Noua orientare a educației are ca ideal conturarea personalității omului de mâine, care să fie mai responsabil, căruia să-i pese de tot ceea ce se petrece în jurul său, de aceea, educatorii trebuie să-i învețe pe copii să-și dezvolte competențe sociale, emoționale, atitudini și valori.

Concepția postmodernă asupra învățării este legată de considerarea copilului ca element esențial în construirea cunoașterii și identității sale. Se consideră astfel că a învăța să învețe este una din cele mai importante abilități pe care copilul trebuie să și le însușească. Învățarea poate avea loc într-un cadru în care copilul se simte în siguranță, în care poate fi spontan și în care îi sunt împlinite nevoi de bază cum ar fi cea legată de atenție, afecțiune, recunoaștere socială și competență. Astfel, copilul va fi dispus să învețe, datorită unor caracteristici cum ar fi curiozitatea, prietenia și va fi înclinat să valorifice ceea ce presupune învățarea.

Se poate considera că învățarea are loc prin parcurgerea unor stadii:

- manifestarea interesului
- implicarea
- persistarea în pofida dificultăților și incertitudinilor
- comunicarea cu alții
- asumarea responsabilității pentru propria învățare.

Așadar, pentru a învăța, copilul va trece prin etapa caracterizată prin „a fi pregătit” (este motivat), după care urmează cea legată de „a vrea” (recunoaște situația în care anumite comportamente sunt adecvate), iar în cele din urmă cea legată de „a fi capabil” (posedă abilitățile care îi sunt necesare într-un anumit context legat de învățare). Pe măsură ce copilul crește, parcurge aceste etape cu privire la tot mai multe comportamente.

Câteva domenii de interes pentru contextual școlar sunt legate de autonomia în:

- comportamente de autoîngrijire (copilul mănâncă, se îmbracă, se spală pe mâini singur și din proprie inițiativă) și de orientare (știe drumul de la școală până acasă);
- însușirea autodisciplinii;

□ luarea deciziilor potrivite în raport cu abilitățile de la această vârstă etc.

Jocul are și funcție de socializare a copilului, ceea ce se explică prin tendința mereu accentuată a copiilor de a se acomoda cu ceilalți, dar și de a asimila relațiile cu cei din jur la eul său. Această funcție este prezentă mai ales în jocul cu reguli, care înseamnă acceptarea normelor exterioare lui, dar care, odată asimilate, devin un bun câștigat de copil. Mănuit cu tact pedagogic de către educatori, jocul este cel mai eficient mijloc de modelare practică a socio-afectivității școlarului. Educarea sociabilității se face prin încredințarea unor sarcini și responsabilități sociale, prin antrenarea copiilor în jocuri și activități colective care au ca obiective generale facilitarea schimburilor și comunicării cu alții, „jocul împărtășit fiind prima etapă a socializării”.

Începând cu vârsta de 6 ani, când activitățile sunt organizate pe bază de reguli, convenții, norme ce trebuie respectate, celălalt este perceput ca partener egal de activitate, cu individualitate proprie, dorințele acestuia fiind luate în considerare: apare jocul colectiv, în care fiecare joacă rolul său, dar ținând cont de acțiunea celorlalți parteneri; apar relații de colaborare și, chiar dacă mai există fenomene ca certuri, întreruperi, excluderi și autoexcluderi din activitate, acestea sunt, în general, semne de sociabilitate, pentru că viața socială și înclinația care îi determină pe anumiți copii să o caute multiplică prilejuri de conflict. Totuși, cu cât copiii singuri reușesc să le rezolve între ei, fără apel la autoritatea adultului, cu atât mai mult „există garanția unei sociabilități și socializări autentice”.

Ludoterapia reprezintă o tehnică prin care modalitatea naturală de expresie a copilului - jocul este utilizată ca modalitate terapeutică în asistența copilului cu probleme emoționale. Ea îi permite copilului să acționeze direct asupra lumii, la o scară redusă, jucându-se cu materiale și obiecte alese cu grijă, sub îndrumarea adultului, copilul își scoate la lumină trăirile, emoțiile ascunse pentru a putea fi conștientizate și înțelese. Cadrul didactic trebuie să accepte orice ar spune sau orice ar face copilul, căci acesta are nevoie să simtă că se poate manifesta liber și deschis într-o atmosferă caldă, prietenoasă.

Oferindu-li-se oportunitatea, copiii își vor exterioriza sentimentele și nevoile într-o manieră similară adulților. Deși dinamica expresiei și modalitatea de comunicare sunt diferite pentru copii, exprimările (teama, satisfacție, manie, fericire, frustrare, mulțumire) sunt similare cu cele ale adulților. Copiii pot întâmpina dificultăți considerabile în a exprima ceea ce simt sau în ce fel experiențele trăite i-au afectat. Dacă sunt lăsați totuși, în prezența unui adult căruia îi pasă, o persoană sensibilă și care să manifeste empatie, copiii își vor dezvălui sentimentele interioare, prin intermediul jucăriilor și al materialelor pe care ei le aleg, prin ceea ce fac cu acestea sau cum se joacă cu ele, de asemenea și prin poveștile pe care le interpretează.

Unul din jocurile aplicate la clasa Pregătitoare B a fost „*Cine face?*” - „*What card is missing?*”

Scopul: îmbogățirea vocabularului

Obiective operaționale: să-și însușească cuvinte care denumesc profesii (ocupații).

Resurse didactice: imagini care reprezintă diferite profesii (puzzle)

Desfășurarea jocului

1. „*Cine face?*” Am arătat elevilor imagini care reprezintă diferite ocupații și le-am cerut să spună cum este numită persoana care face un anumit lucru, apoi să aranjeze cele trei piese de puzzle pentru a obține imaginea corespunzătoare cuvântului.

2. „*What card is missing?*” Am ascuns o imagine cu o profesie, iar elevii au ghicit cine lipsește.

Cine mână caii? – Vizitiul

Cine aduce corespondența? - Poștașul

Cine conduce tramvaiul? - Vatmanul

Cine conduce locomotiva? - Mecanicul

Cine conduce automobilul? - Șoferul

Cine conduce avionul? – Pilotul

Cine vinde flori? - Florăreasa

Cine conduce vaporul? - Căpitanul

Cine conduce tractorul? - Tractoristul

Cine vinde cărțile? - Librarul

Cine împrumută cărțile? - Bibliotecarul (bibliotecara)

Cine vindecă bolnavii? - Doctorul (doctorița) etc.

JOCUL – INSTRUMENT DE EVALUARE

Prof. învă. primar Simionescu Marinela

În învățământul primar se pune puternic accentul pe abordarea integrală a copilului și a educației sale, pe principiul nediscriminării - adică un învățământ pentru toți, împreună cu toți. Integrarea/incluziunea trebuie să fie susținute de interesul și disponibilitatea noastră, bazată pe empatie, toleranță și respect față de toți copiii, indiferent de naționalitate, rasă, religie, nivel de dezvoltare sau statut socio-economic.

Maniera integrată presupune abordarea realității printr-un demers holist în care granițele dintre categoriile și tipurile de activități dispar se topesc într-un scenariu unitar, în cadrul căruia tema se lasă investigată cu mijloacele diferitelor domenii de cunoaștere.

Acceptarea conștientă a celorlalți în stabilirea unor relații integrate prin participarea la jocurile și activitățile propuse de alții și prin înțelegerea faptului că viața în grup presupune respectarea unor reguli, învățarea modalităților de adresare către persoane mai în vârstă și de sexe diferite, eliminarea manifestărilor de discriminare față de anumiți colegi.

Acceptarea conștientă a celorlalți și stabilirea unor norme de comunicare prin inițierea unor reguli de bază ale dialogului: să nu întrerupă partenerul, să lase timp pentru intervenția celuilalt, prin evitarea monopolizării atenției cadrului didactic și evitarea tendinței de a pârî pe cel cu care este în divergențe sau un altul, prin educarea unei atitudini deschise față de grup.

Jocul a fost considerat de majoritatea specialiștilor ca fiind o caracteristică a vârstei de creștere, a copilăriei. În același timp, se recunoaște caracterul universal al jocului, adică faptul că jocurile însoțesc întreaga ontogeneză umană. Jocul satisface în cel mai înalt grad trebuințele copilului: de acțiune, de mișcare, de exprimare. În joc totul este permis, totul devine posibil. Jocul este un mijloc de exersare a gândirii și a unor deprinderi, de cunoaștere și autocunoaștere, mijloc de învățare, cale de relaxare și distracție, este un mijloc de socializare dar și un mod de exersare și exprimare a originalității și creativității.

Jocul influențează pozitiv dezvoltarea ulterioară a copilului, prin joc se declanșează mecanismul propice cultivării unor calități morale: perseverență, curaj, inițiativă, precum și educarea voinței, a stăpânirii de sine, autocontrolul. Jocul este o experiență naturală, universală ce face parte din

viața de zi cu zi. Pretutindeni în lume copiii se joacă individual sau în grupuri mici, explorând mediul înconjurător, cunoscându-și tovarășii, descoperindu-se pe sine, învățând, dezvoltându-se. Jocul servește pentru susținerea culturii autentice, încorporează povești populare, aniversări, tradiții, obiceiuri, teme universale, fiind o experiență de învățare cu multiple valențe.

Jocul didactic este inițiat numai de către adult, scopul fiind acela de a urmări atingerea unor obiective educaționale. Elementele joc se împletesc cu învățarea, reprezintă o formă utilizată în activitatea educativă, o serie de obiective propuse în cadrul proiectelor tematice se rezolvă prin această formă de organizare și desfășurare a actului educativ.

Jocul liber este tipul de joc pe care copilul îl utilizează tot timpul pe parcursul zilei îmbrăcând diferite forme. Fie că manipulează obiecte încercând diverse mișcări și experimente, fie că realizează anumite acțiuni pentru a obține satisfacție, toate acestea copilul le realizează jucându-se. Nu sunt sarcini impuse de nimeni, îi fac plăcere și astfel învață despre lucruri, despre efectele acțiunii sale asupra obiectelor și, totodată, despre el, ce poate și ce nu poate încă să facă.

Jocul simbolic permite copilului totodată și să transpună în „realitatea” lui dorințe, gânduri, frustrări, insatisfacții, bucurii din viața lui. Prin jocul simbolic, copilul este stimulat din toate punctele de vedere ale dezvoltării sale! De aceea, jocul este cea mai eficientă formă de învățare integrată datorită naturaleții cu care copilul învață!

Prin jocul „Ce poți face cu o umbrelă?” copiii:

- desfășoară o activitate specifică în sensul identității personale, urmează cerințele și determinările de bază;
- realizează mișcări de motricitate grosieră și fină, de coordonare oculo-motorie;
- comunică, își îmbogățesc și exersează vocabularul, își dezvoltă limbajul;
- experimentează posibilități de adaptare, rezolvă probleme, creează soluții;
- exprimă sentimentele lor în simboluri, își dezvoltă astfel gândirea abstractă;
- comunică cu sine, cu ceilalți, își exprimă sentimente, reacționează afectiv, recepționează și învață să recunoască sentimentele celorlalți;
- folosesc umbrela sau oricare alte obiectele din jurul lor în scopuri în care au fost create, dar și în alte scopuri (își dezvoltă creativitatea), își dezvoltă atenția, motivația, interesul.

Pentru ca jocul să contribuie cât mai semnificativ la dezvoltarea copilului sunt necesare câteva condiții:

- jocul să permită copiilor ocazia unor descoperiri, experimente sub supravegherea adultului;
- materialele puse la dispoziția lor să solicite copilul să-l antreneze în noi experiențe, să-i faciliteze formarea deprinderilor, să-i extindă cunoașterea;
- interesul copilului, preocupările lui imediate să fie satisfăcute prin situațiile de joc create;
- să se încurajeze interacțiunea, să se stimuleze dezvoltarea socio-emoțională;
- să se creeze un spațiu adecvat abordării jocului ca activitate complexă și completă;
- jocul copilului reprezintă feed-back-ul influenței educative a adultului asupra sa.

COPIII VERZI

Prof. Roman Cristian Ion

Activitatea poate fi simplificată sau nu, în funcție de nevoi și posibilitățile clasei. Se poate lucra în prealabil pe ideea de tablou vivan prin jocul cu tigru bengalez. Acesta (tigru) stă cu spatele la ceilalți copii și ei încearcă să se apropie cât mai mult de el să îl vâneze. Când el se întoarce, toți trebuie să înghețe pe loc. Dacă vede cea mai mică mișcare, tigru elimină jucătorul care a mișcat. Astfel se înțelege ideea de statuie vie sau tablou vivan.

Povestea copiilor verzi începe într-o zi când sunt găsiți într-o peșteră de către niște săteni. Aceștia din urma i-au luat cu ei în sat, având grijă de ei. Totuși, copiii refuzau să mănânce și au devenit din ce în ce mai slăbiți. Băiatul curând a murit și apoi fata a consimțit să mănânce, pierzându-și în cele din urmă culoarea verde.

NOBODY KNOWS WHERE THE GREEN CHILDREN CAME FROM. SOME PEASANTS FOUND THEM NEAR THE CAVE NOT FAR FROM THE VILLAGE. THEY WERE SCARED AND SPOKE THE LANGUAGE THAT NO ONE UNDERSTOOD.

THE PEASANTS TOOK THEM TO THE VILLAGE. THE CHILDREN REFUSED FOOD AND DAY BY DAY BECAME WEAKER. THE BOY SOON DIED, AND THE GIRL CONSENTED TO EAT AND SHORTLY BEGAN TO LOSE GREEN COLOUR.

1. Each group determine the most impressive/exciting/affective moment in the text.
2. Create a still image/ frozen scene/ tableau vivant to illustrate this moment.
3. Determine who is who in the scene, i.e. which character each of you will be representing in the still image.
4. Choose the narrator/presenter who will present and describe the scene, i.e. who will tell the spectators what is happening in the scene, who are the persons present there, where and when is it happening (nowadays, recent past, distant past, myth, legend). The narrator may be one of the characters or may be a storyteller outside the scene.
5. All characters must know who they are and must be able to answer questions of the observers or speak out the internal monologue of the characters.
6. The frozen scene might be put in motion and turn into an improvised scene.

The questions for the teachers:

- a) What are the first thoughts, impressions or images that come in your mind after reading this text? Note them briefly.
- b) Can you list the questions (moral, educational, cognitive, psychological, sociological, etc.) raised by this text?
- c) What human issue in the text looks the most interesting to you, so that you would want to use it as the content of your educational work?
- d) With what age group/school grade would you like to work on this issue?
- e) What do you think pupils can learn in dealing with this issue? (What learning outcomes you expect?)

Fiecare echipă trebuie să își aleagă un moment al poveștii pe care să îl transpună în tablou, stabilind cine sunt personajele existente în „poză” și alegând un narator al întregii scene, narator care știe cine sunt personajele, care sunt faptele, poate și cauzele și efectele activităților întreprinse de săteni și copii.

Personajele din tablou trebuie să poată răspunde la întrebări despre ele înșiși și să poată livra un monolog interior despre situația prezentă în tablou.

Personal am pus în practică această activitate la ora de engleză și automat s-a desfășurat în limba engleză. Aici unii copii s-au împotmolit în folosirea limbii engleze, dar în limba română nu ar fi existat acest impediment. Mai mult, copiii au fost foarte entuziasmați de ideea de a confecționa costume și a „juca teatru”.

Din nefericire, impedimentul l-am întâlnit exact la un copil ce făcea parte din grupul țintă al proiectului, acesta fiind mai retras dar și marginalizat de către colegii săi și refuzând orice colaborare. Un alt impediment este lipsa de empatie a unor elevi, unora dintre ei fiindu-le dificil să se pună în locul și momentul ales și să exprime ceea ce simt.

ESFERODINAMIA ȘI COMBATerea ABSENTEISMULUI ȘCOLAR

Prof. Vasile Mihai

În anii 80, în Argentina, profesoara Alma Falkenberg a dezvoltat o metodă de recuperare a capacităților motrice pierdute în urma unor accidente. Mișcările blânde au restabilit mobilitatea pacienților și au generat o stare psihică superioară. Metoda este folosită cu succes în clinicile din Elveția și SUA pentru tratarea afecțiunilor neurologice. Anabella Lozano a sistematizat setul de exerciții fizice și a introdus sfere gonflabile pentru realizarea exercițiilor care tonifică musculatura. Prima școală de Esferodinamia a fost înființată în anul 2012 la Buenos Aires.

Am avut ocazia să observ implementarea esferodinamiei la o școală din Vasto, Italia în anul 2017, în cadrul Proiectului Erasmus+ „Școala incluzivă – o școală pentru fiecare”. Această metodă terapeutică este folosită în scopuri didactice la școlile de stat, contribuind la combaterea absenteismului școlar și la consolidarea stării de bine a elevilor. Spre deosebire de metoda folosită în clinicile de recuperare, în școală esferodinamia vizează în special cooperarea între elevi și consolidarea stimei de sine. Elevii contribuie la amenajarea sălii și pregătesc echipamentul, iar aceste activități simple conduc la conștientizarea propriului potențial. Muzica de fundal îi ajută să se relaxeze și să depășească agitația generată de provocările cotidiene. După ce au pregătit saltelele și au umflat sferele de cauciuc, încep efectiv exercițiile. Elevii îmbrățișează lent sferele și se rostogolesc. Se sprijină pe sferă fără a atinge solul și își păstrează cât mai mult echilibrul. Alte mișcări presupun colaborarea dintre elev- profesor sau elev -elev. Cu pieptul sprijinit de sferă, ridică mâinile în timp ce partenerul îl mișcă ușor. Interacțiunile sunt numeroase, dar principiul de bază rămâne același: mobilitatea și echilibrul se îmbină armonios cu dezvoltarea încrederii în forțele proprii. Unii dintre elevii predispuși la abandon școlar din cauza rezultatelor academice slabe sau a mediului familial frecventau școala pentru a participa la aceste ore. Elevii cu CES se bucurau de atenție sporită din partea profesorilor și a colegilor și foloseau deprinderile obținute și la celelalte ore. Cursurile de esferodinamia sunt opționale și sunt finanțate de autoritățile locale.

Experiența dobândită la cursul de formare desfășurat la Vasto a fost valorificată la Școala Gimnazială „Constantin Gh. Marinescu”, începând din ianuarie 2018. Formarea grupului-țintă a presupus discuții cu învățătorii și diriginții cu scopul de a identifica elevii care pot beneficia mai mult de această nouă experiență de învățare. Grupul a fost format din elevi cu CES și elevi cu situație școlară precară. Cursul se desfășura de obicei după programul școlar și era o motivație

pentru elevi să participe la orele anterioare. Abordarea nonformală îi determină să colaboreze, să își folosească energia în scop constructiv și să aștepte cu nerăbdare următoarele ore. Sintetizând, se pot enumera atât avantajele cât și dezavantajele metodei:

Avantaje:

- stimulează dezvoltarea neuromusculară;
- reduce disconfortul provocat de rigurile mediului școlar;
- diminuează absenteismul și abandonul școlar.

Dezavantaje:

- presupune existența unei baze materiale (sală ,sfere de cauciuc și saltele);
- se desfășoară în afara programului școlar;
- se adresează în special elevilor cu nevoi speciale.

În concluzie, esferodinamia contribuie la dezvoltarea fizică și la maturizarea emoțională. Rezultatele obținute sunt promițătoare și consider că poate fi aplicată cu succes la grupuri eterogene de elevi.

ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE

Prof. învă. primar Perju Nicoleta-Gina

Elementele învățării prin cooperare în cadrul grupului de elevi

Interdependența pozitivă

– Membrii grupului trebuie să se bazeze pe ceilalți pentru a-și îndeplini scopurile.

Interacțiunea față în față

– Schimburile interpersonale directe sunt vitale pentru a-i ajuta pe copii să sprijine, să încurajeze, să laude și să se stimuleze unii pe alții.

Responsabilitatea individuală

– Fiecare membru al grupului este responsabil pentru munca lui și pentru îndeplinirea sarcinilor aferente poziției deținute. Copiii pot fi responsabilizați prin mai multe metode, cum ar fi examinarea orală la întâmplare a copiilor, observarea fiecărui grup și înregistrarea contribuției individuale etc.

Abilități interpersonale și de grup mic

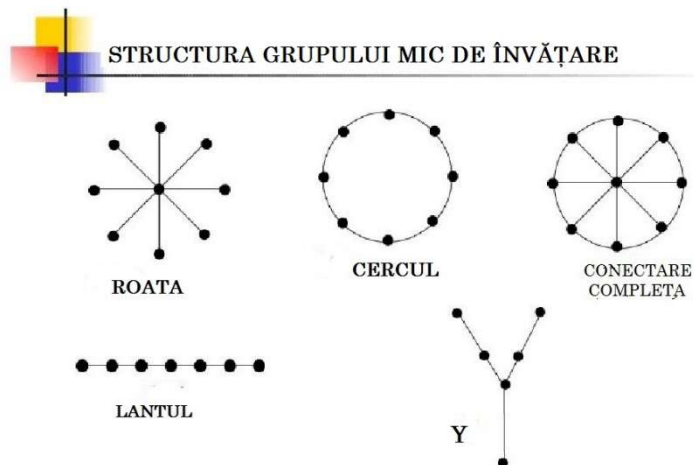
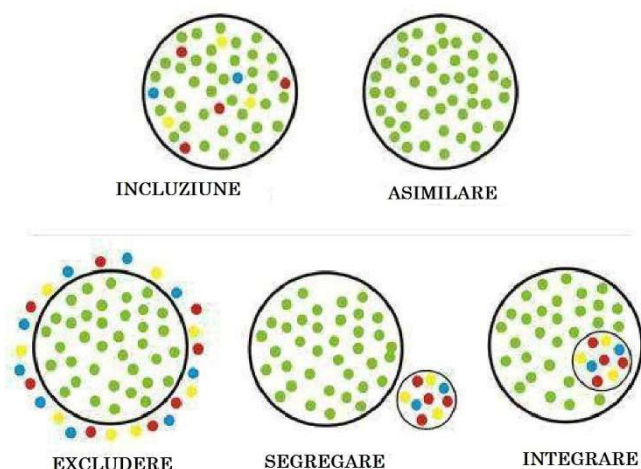
- Printre abilitățile de care copiii au nevoie pentru a lucra cu succes în grupuri mici se numără: încrederea, capacitatea de a conduce, luarea de decizii, comunicarea și abilități de management al situațiilor de conflict.

- Procesarea în grup: evaluarea în grup a performanțelor realizate: îndeplinirea sarcinilor, eficiența membrilor grupului.

- Profesorul monitorizează activitatea grupurilor și oferă feed-back atât grupului, cât și întregii clase despre modul de lucru și despre rezultate.

DE LA EXCLUZIUNE LA INCLUZIUNE

Avantajele învățării prin cooperare

Practica învățării prin cooperare creează premisele constituirii unei adevărate comunități de învățare/de cercetare educaționale, în care:

- Ambianța este constructivă, de încredere și întraajutorare reciprocă;
- Elevii se simt respectați, valorizați și utili dobândind astfel încredere în forțele proprii pentru că toți participă la luarea deciziilor;
- Membrii grupului conștientizează că performanțele bune ale acestuia se datorează contribuțiilor lor individuale și invers, performanțele individuale pot fi evidențiate numai dacă performanțele grupului ca întreg sunt bune.

Strategii ale învățării prin cooperare în activitatea didactică folosite: „Explozia stelară“, „Ciorchinele“, „Activitate în perechi”.

Careul pătrat sau semicerc: suprimă ierarhia și creează un climat cald. Opiniile sunt mai radicalizate, elevii sunt față în față și pot interacționa unul cu celălalt. De asemenea, promovează o implicare personală.

Cercul: cel mai activ; nu există lider; oferă o mare satisfacție printre copii.

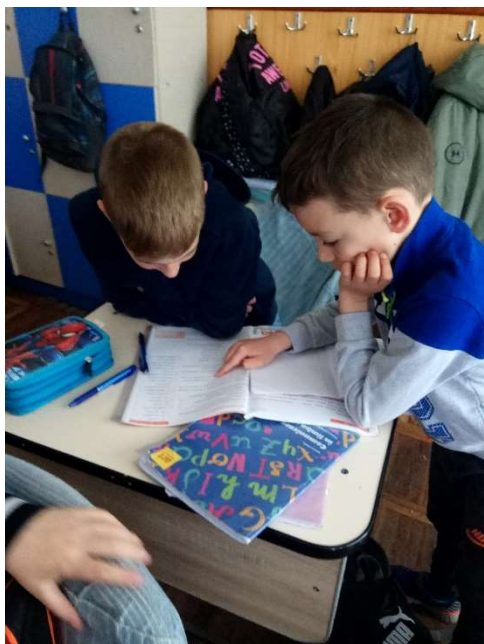

Peer tutoring - Tutorat între elevi

Rolul învățătorului este cel de coordonator, el formează grupele de copii, atât pe cei bine pregătiți cât și pe cei slabi, ca atunci când va fi cazul să îi ajute în pregătire și în explicarea anumitor informații.

OBIECTIVE

- ✓ Îmbunătățirea performanțelor școlare a elevilor care au nevoie de sprijin adecvat în dezvoltarea abilităților de scris, citit și de calcul matematic;
- ✓ Valorificarea elevului ca resursă importantă în monitorizarea progresului ;
- ✓ Dezvoltarea unor metode interactive și inovatoare, cu scopul facilitării tranziției de la școală la o viață socială activă a elevilor;
- ✓ Activitatea va avea duble beneficii: cei ce stăpânesc bine informațiile și le vor consolida, vor activa memoria permanentă, iar ce cu dificultăți de învățare la învățătură vor reuși să recupereze ceea ce au pierdut sau nu au înțeles. Învățarea este bazată pe surse de informare alternative, care sporesc nivelul de cunoștințe și noțiuni prin discipline conexe, stilurile de învățare.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI ȘI BUNE PRACTICI LA CLASELE PRIMARE

Prof. învă. primar Elena Laura Tăbăcaru

Jocuri de autocunoaștere și dezvoltare personală

Prin intermediul acestora, copiii învață să-și exprime valorile personale, emoțiile, se descoperă pe ei și mediul în care trăiesc. Calitățile și aptitudinile descoperite sunt cele care îi vor ajuta să-și formeze o imagine de sine realistă ce va sta la baza dezvoltării unei personalități armonioase.

Atelier creativ „Sfârșit de toamnă”

Atelier creativ „Lumina Învierii prin ochii copiilor”

Partener educațional: Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos

Atelier creativ de meșteșuguri și tradiții locale „VATRA MEȘTEȘUGURILOR”

Activități cultural-educative desfășurate în cadrul Gospodăriei Tradiționale „Vatra cu Dor” din Sat Șivița, Comuna Tulucești, Județul Galați

Partener educațional: Asociația Culturală pentru Tradiții și Obiceiuri Românești VATRA

INCLUZIUNEA COPILOR CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Prof. învă. primar Morun Valentina

În calitatea ei de principal mijloc între ansamblul relațiilor sociale și individualitatea umană în formare, școala este chemată să-și sporească funcțiile sale formative în raportul direct proporțional cu complicitatea și accelerarea ritmului dezvoltării vieții sociale.

Activitatea cu copiii cu CES a demonstrat necesitatea unor demersuri specializate în care practica școlară a impus programe și manuale adaptate la obiectivele învățământului special.

Chiar dacă strategiile didactice sunt aceleași ca la învățământul de masă, ele trebuie completate și „adaptate la particularitățile psihice ale copilului deficient mintal, specificul predării - învățării în aceste unități nu se reduce doar la micșorarea volumului de cunoștințe, ci la întârzierea termenului de transmitere a lor.”¹ Selectarea cunoștințelor în vederea transmiterii acestora nu se face ținând cont numai de vârsta cronologică a copilului, ci de cea mintală.

Deficientul mintal se înscrie ca un eșantion diferențiat în cadrul unei variații ale curbelor normalului care are la limita sa superioară indivizi excepționali (ca performanță într-un domeniu), iar la limita inferioară deficienți care obțin performanțe mai scăzute în contextul integrării în condiții sociale normale. Una din provocările pentru factorii de decizie și pentru specialiști este necesitatea schimbării opticii asupra copiilor cu nevoi speciale și încercarea de a le oferi o viață mai bună, normală, prin schimbarea reprezentărilor sociale asupra acestui segment de populație și renunțarea la etichetări și stigmatizări, oferirea de șanse egale în vederea integrării socio-profesionale.

În activitatea desfășurată cu elevi cu cerințe educaționale speciale am constatat că unii copii încep prin a prezenta dificultăți în învățare la anumite genuri de solicitări și în anumite momente. Ulterior, în multe din cazuri, dificultățile de învățare devin tot mai dese, cronicizându-se, manifestându-se în cele din urmă oriunde și mereu, după mai puțin de un an școlar. Aceasta ne duce cu gândul la faptul că nu doar acumularea și sporirea în dificultate a materialului de învățat, ci și dificultățile de învățare, sporadice în prima fază, neidentificate și nerezolvate la timp prompt și eficient, au putut conduce la agravarea situației.

Dificultățile de învățare parțială, minore, discret vizibile într-un fel, dar acceptate în școlaritatea mică și mijlocie, fără a se face nimic pentru abordarea lor adecvată, persistentă se

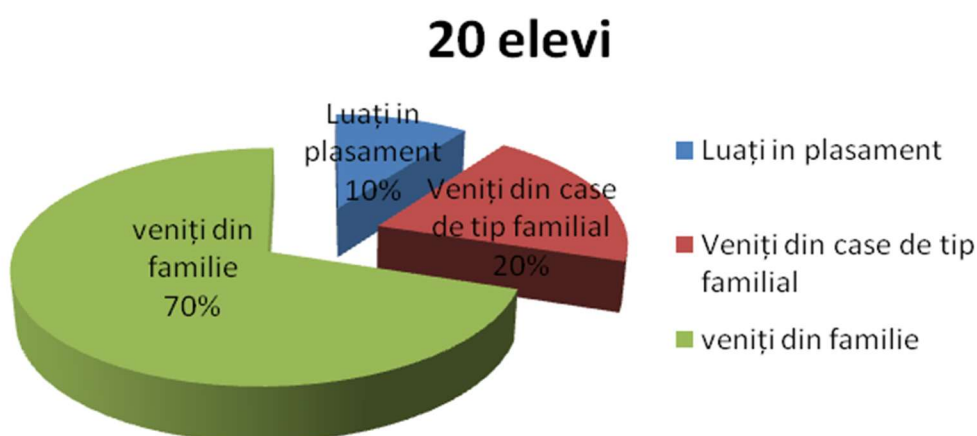
¹ I Rosca, M., - „Specificul deficiențelor psihice dintre copiii întârziați mintal și cei normali”, E.D.P., București

prelungesc, amprentând totuși întreaga viață a individului în cauză. Această variabilă „cheie de boltă”² a edificiului dificultăților de învățare este și rămâne clasa I, cu marile și ambițioasele sale obiective formativ-instrumentale cu caracter bazal, principalele domenii în care acționează „cangrena” dificultăților de învățare rămân în special: limbajul oral, vorbirea copilului ca domeniu și proces, respectiv, „Formarea abilităților de comunicare”, grafie și lexie, respectiv „Scrierea și Citirea”; calculul, raționamentul și simțul matematic, respectiv matematica. Evident fenomenalitatea dificultăților de învățare nu se limitează la clasa I care este doar reductibilul început, o „capsă detonatoare” ce aprinde un fitil care arde mai viu sau mai ... mocnit, provocând „fum” prin clasele a II-a și a III-a și „explozie” prin clasele a IV -a, a V -a. Și toate acestea sub ochii mirați, întrebători sau indiferenți ai unor cadre didactice, nu atât din vina lor cât mai ales din lipsa de informare și formare adecvată.

Îmbunătățirea rezultatelor la învățătură ale elevilor este condiționată de "transformările" care se produc în "cutia neagră" a fiecăruia dintre ei, adică în structurile și funcțiile psihice. Ca atare, în balanța rezultatelor se află nu numai metodele și procedeele utilizate de dascălul-cercetător ci și "produsele psihice" pe care le-a realizat prin sistemul muncii sale, "produse" care chiar dacă nu se văd, se simt: adică elevul obține rezultate mai bune la învățătură fiindcă i-a fost cultivat spiritul de observație, i-a fost dezvoltată memoria, i-a fost stimulată gândirea etc.

Am studiat eficiența aplicării învățării diferențiate, prin joc și incluziune, pe una din clasele mele, formată din 20 de elevi, printre care se regăsesc elevi cu CES. Grafic, componența clasei se poate prezenta sub formă de diagramă areolară astfel:

² Ungureanu, Dorel – „Copiii cu dificultati de invatare”, E.D.P.R.A., Bucuresti, 1998

58% dintre copiii provin din familii organizate, 28% din case de tip familial și 17% sunt luați în plasament. Raportat la mediul în care trăiesc, două treimi locuiesc în condiții favorabile, doar o treime dintre ei nu au condiții favorabile de trai.

În funcție de particularitățile generale și specifice, cât mai ales de particularitățile individuale ale fiecăruia, am desfășurat activități diferențiate cu elevii, din punct de vedere al cunoștințelor și al stadiului dezvoltării intelectuale de la începutul școlarității. Prin activitățile cu caracter diferențiat și individualizat desfășurate de acest colectiv, am încercat să recuperez o parte din lacunele existente în scopul asigurării succesului și a dezvoltării conștiinței de sine.

Mi-am propus să urmăresc modul în care se adaptează și în ce măsură sunt acceptate aceste strategii de recuperare de către copiii deficienți mintal cu grade diferite de pregătire, de abstractizare și generalizare.

Din analiza chestionarelor aplicate reiese faptul că la început, nici un copil nu-și dorea în colectivul clasei colegi cu CES, pentru ca aceștia să fie acceptați în urma activităților realizate în comun cu copiii, aceștia încep să-i accepte, iar spre finalul anului școlar, au fost chiar sprijiniți material și moral de către copiii din școală. Din 20 părinți chestionați la început doar 2 acceptă în clasa copilului lor copii cu CES, pentru ca pe parcursul anului școlar să înțeleagă problemele acestor copii, să se implice în activitățile comune cu aceștia, pentru ca în final copiii cu CES să fie acceptați de 15 părinți. Din 14 învățători chestionați doar 4 ar accepta la clasă copii cu CES.

Rezultatele arată că datorită neînțelegerii, necunoașterii problemelor copiilor cu CES, aceștia sunt respinși. Din discuțiile cu învățătorii reiese că nu doresc să lucreze cu ei pentru că nu știu să adapteze metodologia la specificul dezvoltării copiilor cu întârziere mintală; activitatea cu acești copii este cronofagă și ar conduce la neglijarea restului clasei; este mai productiv să se lucreze cu un colectiv omogen.

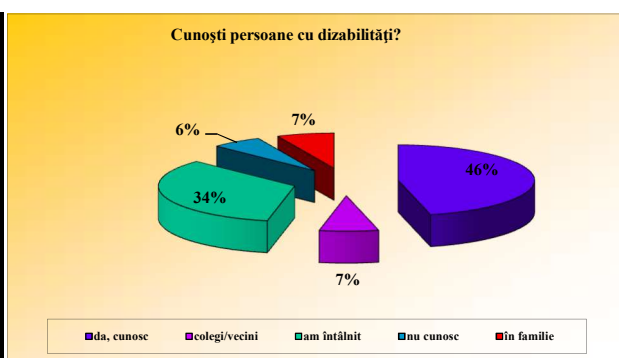
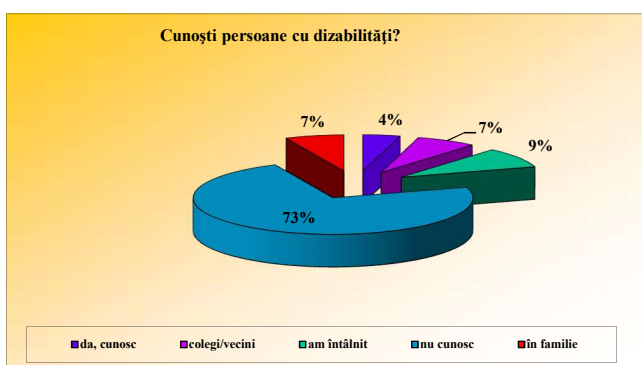
Cercetarea de față trebuie să fie dublată/ urmată de o campanie de informare și sensibilizare a opiniei publice, de schimbare a mentalității privind persoanele cu dizabilități, care de multe ori și-au depășit și își depășesc condiția de “stigmat”. Consider că unele atitudini și opinii greșite își au originea în lipsa de informații despre acest subiect, pe de o parte și stereotipurile societății - în general- pe de altă parte. Dacă persoanele cu dizabilități ar fi acceptate în societate “fără schimbări”, atunci procesul/procentul de integrare și normalizare ar fi mai mare.

Am “măsurat” astfel, gradul general de informare și atitudinea față de persoanele cu dizabilități, a subiecților chestionați. Din datele cercetării pentru început rezultă gradul minim de informare a subiecților chestionați privind persoanele cu dizabilități, pentru ca după activități realizate în comun cu elevii din școală, cu sprijinul părinților acestora, gradul de informare să difere.

Cunoașteți persoane cu dizabilități ?

Pentru început, marea majoritate a persoanelor chestionate nu cunosc prea multe despre persoanele cu dizabilități. Din datele cercetării ulterioare rezultă gradul mare de informare a subiecților chestionați privind persoanele cu dizabilități în urma activităților realizate de copiii cu dizabilități în parteneriat cu copiii din școala publică. Astfel, iese în evidență rolul informației, al comunicării. Acestea generează o mai bună abordare, din partea societății, a integrării - la orice nivel - a persoanelor cu dizabilități. Aceasta joacă un rol important în sensibilizarea societății privind problemele tinerilor cu dizabilități.

Ce tipuri de handicap cunoașteți?

Prin această întrebare am urmărit și eventualele stereotipii referitoare la subiectul cercetat. Am pornit de la ideea că pentru cea mai mare parte a opiniei publice, persoana cu dizabilități reprezintă categoria celor “proști”. Subliniez că în urma

studiului efectuat am constatat că această stereotipie nu mai este “la modă”.

Dacă inițial tipurile de handicap cunoscute erau nevăzătorii și handicapul fizic, ulterior, în urma activităților desfășurate am reușit a fi cunoscute și alte tipuri de handicap.

Care este problema cea mai importantă cu care se confruntă copiii cu dizabilități?

Subiecții chestionați au fost rugați să menționeze problema cea mai importantă cu care se confruntă aceste persoane. Dacă inițial cu o pondere foarte mare a fost menționată atitudinea societății față de persoanele cu dizabilități, ulterior, la o diferență destul de mică au fost menționate lipsa banilor/ a surselor de venit, lipsa locurilor de muncă și a posibilităților de terapie. A fost menționată și problema inaccesibilității mediului fizic.

Acest lucru dovedește schimbarea mentalității societății actuale, iar motivele pot fi multiple. Unul dintre ele, care ar trebui neapărat menționat, este că educația joacă un rol important pentru societate- în general- și pentru persoana cu dizabilități, în special, fiind într-adevăr o “educație pentru toți și pentru toată viața”.

Este știut faptul că inaccesibilitatea poate genera inadaptația la mediu și chiar eșecul integrării- la toate nivelurile- și a normalizării.

Care este factorul răspunzător pentru rezolvarea problemelor persoanelor cu dizabilități?

Inițial, factorul răspunzător pentru rezolvarea problemelor persoanelor cu dizabilități a fost menționat ca fiind guvernul. Această menționare a fost aleasă dintre alți factori, cum ar fi: autoritățile locale, familia, persoanele însele, comunitatea din care fac parte, fundațiile/ asociațiile, biserica și altele. Conform mediei obținute, statul centralizat- reprezentat de guvern, este văzut ca principalul responsabil de rezolvarea problemelor persoanelor cu dizabilități, având o medie dublă față de următoarele opțiuni.

Un lucru pozitiv este faptul că subiecții, ulterior au menționat alături de acest factor, pe locurile următoare rolul fundațiilor/ asociațiilor, al autorităților locale și al comunităților din care fac parte.

Care sunt cuvintele legate de expresia ”persoane cu dizabilități”?

Dintre cuvintele menționate inițial de cei chestionați au ieșit în evidență răspunsuri foarte variate. Rezultatele arată o accentuare a aspectelor negative legate de societate. Aici apar expresii ca

marginalizat,
defavorizat,
neînțelegerea celor
din jur, neajutorat
etc. Imediat apar
menționate tipuri
de deficiențe, fapt
care ne face să
tragem concluzia
că- uneori- se face
confuzie între

handicapul fizic și cel psihic (acestea apărând cel mai mult menționate la tipurile de deficiențe).

Ulterior, a fost menționată pozitiv personalitatea persoanelor cu dizabilități, și anume: tenace, inteligent, luptător, altruist, perseverent, cu mult bun simț, curaj, voință etc. Aceste expresii evidențiază admirația și respectul pentru realizările persoanelor cu dizabilități.

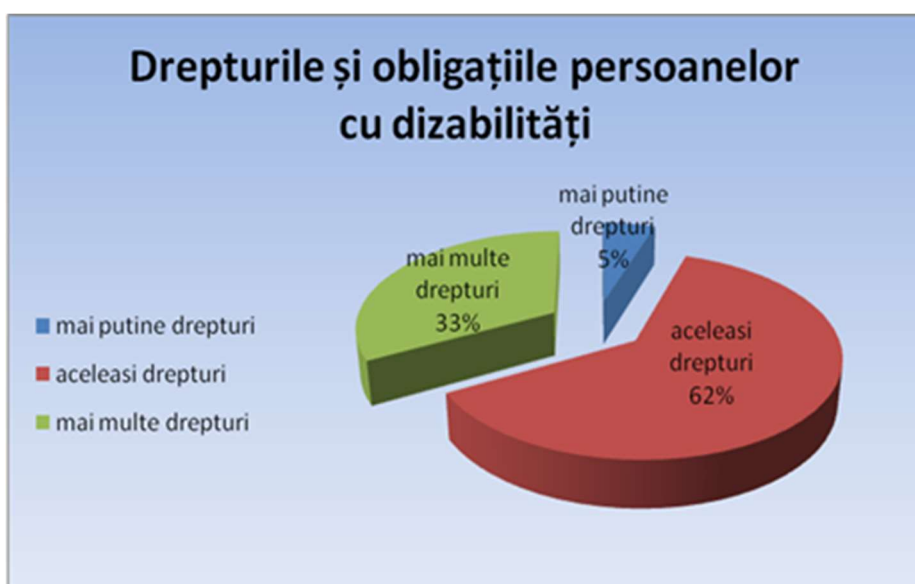
Câte drepturi și obligații au persoanele cu dizabilități?

Rezultatele vorbesc de la sine: în ochii societății persoana cu dizabilități reprezintă un beneficiar de drepturi suplimentare și obligații mai puține. Datorită acestui lucru, din păcate, rezultă faptul că persoana cu dizabilități este o persoană neutilizabilă din punct de vedere social și care trebuie să beneficieze din plin de produsul societății în care trăiește. Conceptul de milă (care apare indirect) aici se manifestă pe deplin.

Situația a fost remediată prin înțelegerea complexității handicapului și a integrării, fapt care a generat - implicit - aceleași drepturi și obligații în societate pentru persoana cu dizabilități.

La întrebarea care detaliază importanța diferitelor drepturi de care ar trebui să beneficieze persoana cu dizabilități iese în evidență dreptul la asistență medicală și imediat este menționat dreptul la un venit financiar constant. Urmează apoi dreptul la muncă, dreptul la învățământ și dreptul de a întemeia o familie.

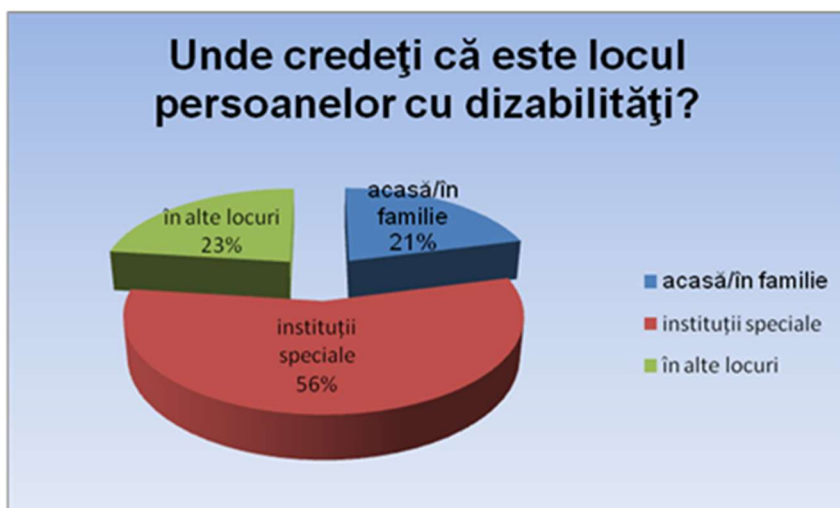
Celelalte drepturi menționate au o medie mai mică. Acest lucru demonstrează experiența de viață și influența educației.

În ceea ce privește obligațiile persoanelor cu dizabilități, cea mai însemnată este obligația de a respecta indicațiile medicului pentru toate categoriile de subiecți chestionați. Media cea mai mică a ieșit, din fericire, la obligația de a sta într-o instituție specială, fapt care ar duce la segregare și nu la integrare și normalizare. În schimb, ca importanță, au fost menționate, “obligația “ de a întemeia o familie, de a munci, și de a învăța. La “altele” au fost menționate îndemnuri, sfaturi, și anume; să încerce să ducă o viață normală, să facă ceea ce depinde de pers. cu dizab. pentru a se integra, să-și depășească condiția de persoană cu dizabilități și să facă lucrul la care se pricepe cel mai bine.

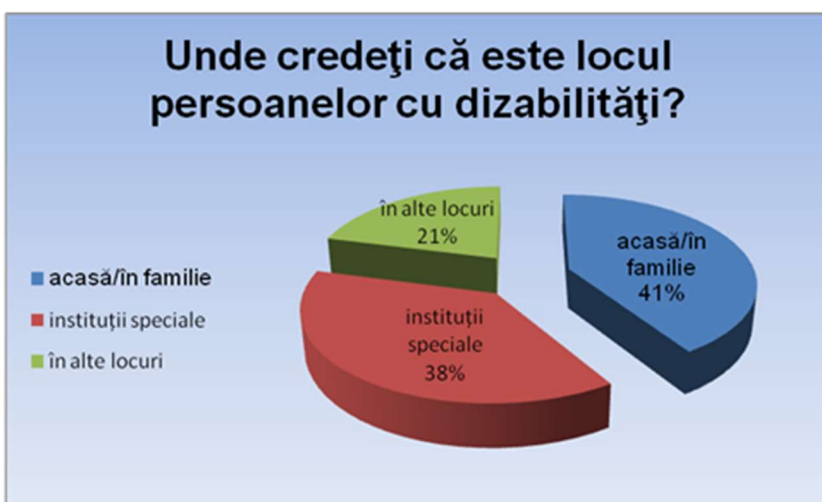
Unde credeți că este locul persoanelor cu dizabilități?

Diferența dintre cei care văd locul persoanelor cu dizabilități acasă și cei care presupun că

ar trebui să stea în instituții speciale - adică în afara vieții sociale este mare. Aceasta demonstrează că în ochii societății persoanele cu dizabilități sunt dependente de cei din jurul lor și că au nevoie de o “protecție specială”, profesionistă, pe care n-o pot primi decât în instituții

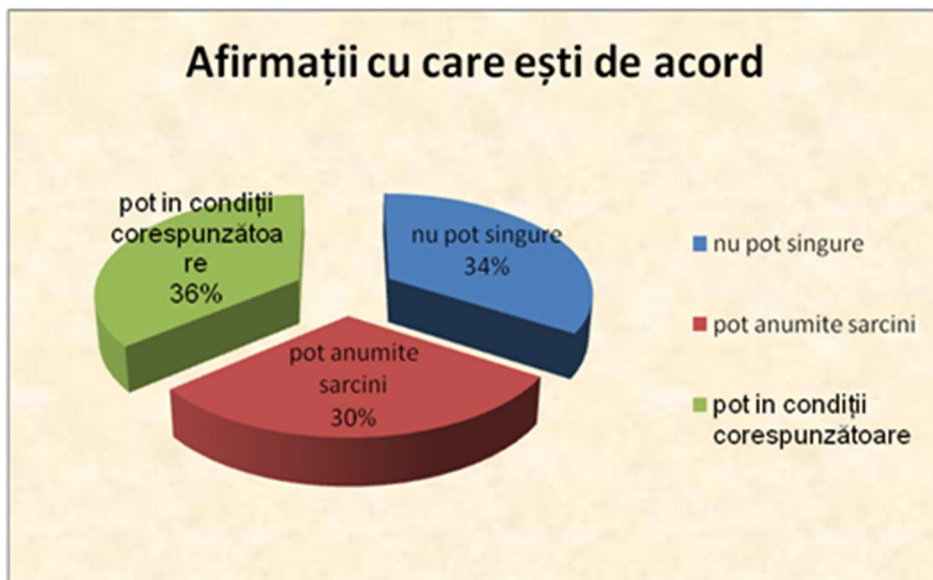
specializate. Ulterior, s-a demonstrat că locul persoanelor cu dizabilități este acasă, în familie, și chiar în mijlocul societății. Au fost indicate și alte locuri, în procentaj foarte mare. Se demonstrează, astfel, spiritul întreprinzător și deschis spre nou al tinerei generații.

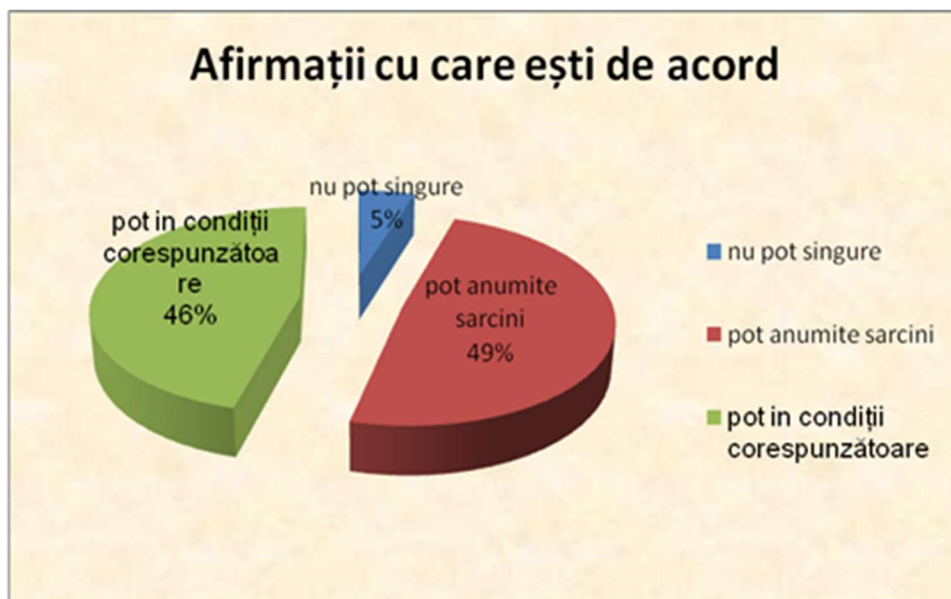
Care este potențialul persoanelor cu dizabilități în rezolvarea sarcinilor?

Bifati afirmațiile cu care sunteți de acord.

Din rezultatele obținute se observă că doar o infimă parte din subiecții chestionați consideră persoanele cu dizabilități total incapabile. În schimb, majoritatea celor chestionați, din toate categoriile sociale, se

situează pe o poziție intermediară afirmând că pot îndeplini anumite sarcini. Au fost și subiecți care au afirmat că aceste persoane pot îndeplini orice sarcină, bineînțeles dacă li se asigură

condițiile corespunzătoare. Aceasta demonstrează că se recunoaște tot mai mult personalitatea celui vizat.

Credeți că o persoană cu dizabilități poate.....?

Aceasta a fost o întrebare specifică prin care subiecții au putut confirma sau infirma potențialul persoanelor cu dizabilități de a desfășura diferite tipuri de activități. Răspunsurile au fost optimiste. O excepție de la regulă s-a manifestat la întrebarea dacă persoanele cu dizabilități pot să ocupe o funcție importantă; față de celelalte procentul a fost ceva mai scăzut.

În urma analizării și procesării datelor obținute am putea concluziona că guvernul, medicii și societatea, în general, ar trebui să aibă grijă de persoanele cu dizabilități, deoarece sunt niște persoane

bolnave. Rezultatele studiului ne arată prezența unor stereotipii în mentalitatea societății și, implicit, direcțiile în care ar trebui să meargă viitoarele campanii de sensibilizare. Se preconizează schimbarea mentalității generațiilor viitoare referitoare la acest subiect.

Dizabilitatea este privită ca o problemă medicală și nu ca una socială. Aproape singura obligație a acestor persoane este să urmeze sfaturile medicilor, fapt care le reduce foarte mult

aportul personal în rezolvarea problemelor. Din păcate, pentru majoritatea subiecților chestionați, inaccesibilitatea mediului nu este văzută ca o problemă importantă. Pentru aceasta trebuie realizată o campanie susținută de sensibilizare a opiniei publice, a societății.

Potențialul persoanei cu dizabilități poate fi ca al oricărei persoane din societatea actuală. Însă, pentru întreaga societate, aceasta nu trebuie încărcată de obligațiile sociale ale celorlați oameni. În schimb, drepturile lor trebuie să fie mai multe și de altă factură. Din analiza rezultatelor obținute se evidențiază sentimentul de compasiune față de aceste persoane, precum și faptul că li se atribuie rolul de consumatori de resurse.